

Interactieve webinars

Omgevingsvisies en ruimtelijke opgaven

Aan de slag met de
Omgevingswet

Royal
HaskoningDHV
Enhancing Society Together

Woensdag 14 april 10:00 – 12:00 uur
Omgevingsvisie en energie transitie

Gespreksleider:
Jelle Troelstra

Presenterende gemeenten:

Amsterdam - Rob Kemmeren

Breda - Pieter Klep

Meierijstad - Wouter Jan Oosten

Experts:

Gerrie Fenten, Mike Duijn,
Clim Sorée & Irma Dekker

Welkom

Programma

Energietransitie in de praktijk – *Mike Duijn*

Omgevingsvisie en de RES – *Gerrie Fenten*

Ervaringen gemeente Meierijstad – *Wouter-Jan Oosten*

Ervaringen gemeente Breda – *Pieter Klep*

Ervaringen gemeente Amsterdam – *Rob Kemmeren*

Reflectie op aanpak gemeenten – *Clim Sorée*

Paneldiscussie aan de hand van vragen en stellingen

Relatie tussen Omgevingswet en Energietransitie

Mike Duijn

duijn@essb.eur.nl

Managing director en senior onderzoeker

GovernEUR
Erasmus

Onderdelen in de presentatie

1. Energietransitie in een notendop
2. Relatie Energie en Ruimtelijke Organisatie
3. Fysiek-ruimtelijke en maatschappelijke kansen
4. Hoe helpt denken vanuit de O-Wet (O-Visie) bij verduurzaming lokale energievoorziening?

Energietransitie in een notendop

Relatie Energie en
Ruimtelijke
Organisatie

Fysiek-ruimtelijke en
maatschappelijke
kansen

Hoe helpt denken
vanuit de O-Wet
(O-visie) bij
verduurzaming
lokale energie-
voorziening?

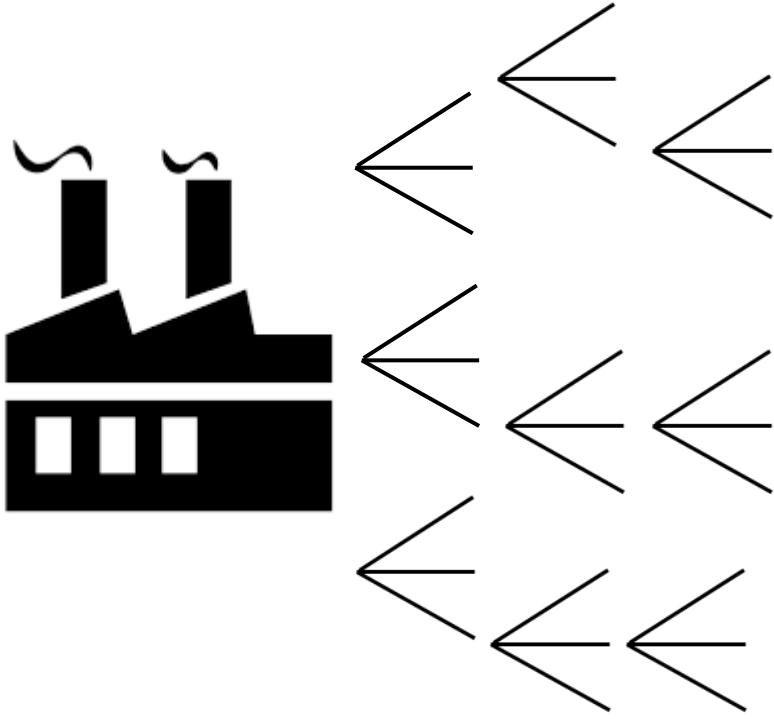
Energietransitie in een notendop

Ontwikkelingen:

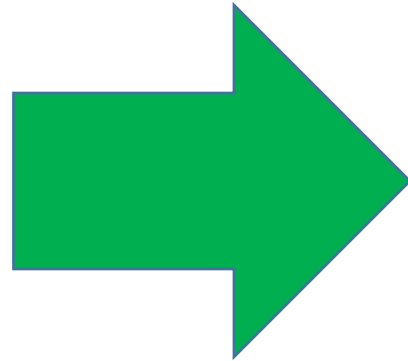
- Hernieuwbare Energiebronnen
- Many for Many Energiebronnen
- Decentrale inrichting van het energiesysteem

Gevolgen:

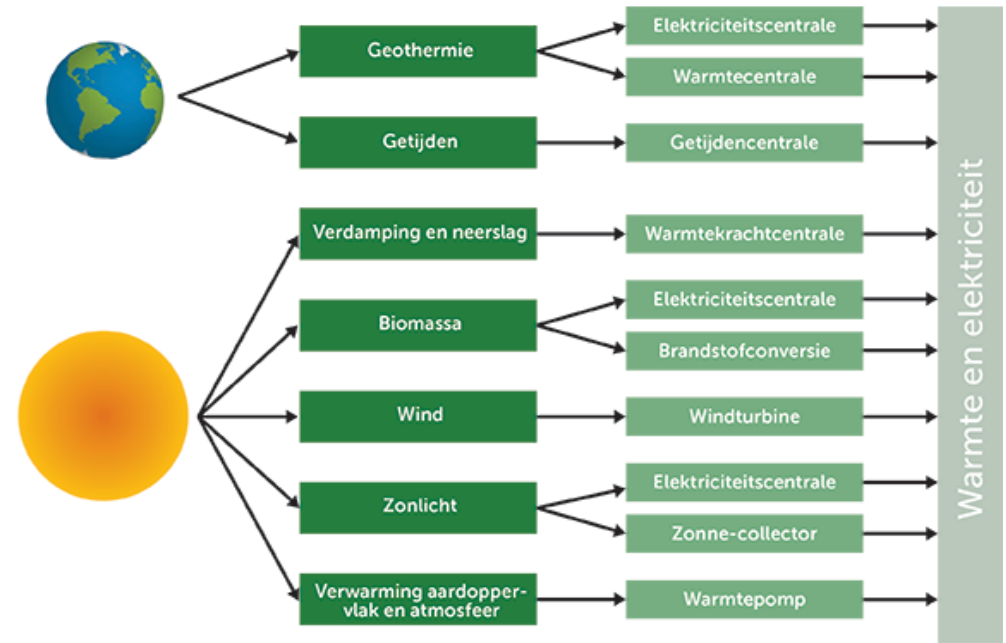
- Paradigmawisseling; écht anders denken over energievoorziening
 - Nieuwe businessmodellen nodig
 - Nieuw gedrag nodig
- Ander ruimtegebruik!

Niet-hernieuwbaar
One to many
Centraal systeem

Hernieuwbaar
Many to many
Decentraal systeem

Energietransitie
in een notendop

Relatie Energie en Ruimtelijke Organisatie

Fysiek-ruimtelijke en
maatschappelijke
kansen

Hoe helpt denken
vanuit de O-Wet
(O-visie) bij
verduurzaming
lokale energie-
voorziening?

Relatie Energie en Ruimtelijke Organisatie

Many to many; lappendeken aan duurzame bronnen en gebruikers.

Many to many; balanceren vraag en aanbod stelt eisen aan ruimtegebruik.

Verschillende rendementen; nabijheid is belangrijk.

Stimuleert 3D-ordening; ondergrond meenemen

Duurzame energievoorziening als lappendeken:

- **Balancering / smart grids**
- **Synchronisatie / recombinitie**
- **Inbedding / meervoudigheid**
- **Verevening / compensatie**

bron foto: Tyler Casey

Energietransitie
in een notendop

Relatie Energie en
Ruimtelijke
Organisatie

Fysiek-ruimtelijke en maatschap- pelijke kansen

Hoe helpt denken
vanuit de O-Wet
(O-visie) bij
verduurzaming
lokale energie-
voorziening?

Fysiek-ruimtelijke en maatschappelijke kansen

Energie als structurerende en integrerende functie; drager voor andere ruimtelijke en economische functies.

→ Energielandschap, Energieneutrale wijk.

Energie als drijvende kracht voor maatschappelijk initiatief (energiecoöperaties, energy as a service).

→ Energieke samenleving,

Energietransitie
in een notendop

Relatie Energie en
Ruimtelijke
Organisatie

Fysiek-ruimtelijke en
maatschappelijke
kansen

**Hoe helpt denken
vanuit de O-Wet
(O-visie) bij
verduurzaming
lokale energie-
voorziening?**

Hoe helpt denken vanuit O-Wet bij de verduurzaming lokale energievoorziening?

Speerpunten in O-Wet: Integratie en Participatie

Integratie: Van 'energie als aspect in de ruimtelijke inrichting' naar integrerende functie

Participatie: Van 'top down marktgedreven' functie naar 'bottom up maatschappelijk gedragen' activiteit.

Vertaling naar OW-Instrumenten

O-Visie (lokale visievorming):

- Vertaling van Klimaatakkoord naar het lokale niveau (sommige gemeenten hebben een lokaal klimaatakkoord).
- Lokale vertaling van Regionale Energiestrategie (RES) door deelnemende gemeenten.

O-Programma (lokale programmering);

- Lokale warmtetransitie (lokale warmteplannen). Uitwerking in maatregelen, bijv. tussen lokale overheid en private organisaties en burgers/burgercollectieven.

RESsen inpassen op lokaal niveau – vraagstukken

- Legitimatievraagstuk – besluitvorming Raden en Staten
- Locatievraagstuk – ruimtelijk reserveren en inpassen
- Participatievraagstuk? – kan de lokale samenleving meedoen?
- ‘Rendements’vraagstuk – telt het op tot wat nodig is?
- Let op: smalle focus (zon en wind)! Welke mogelijkheden zijn er nog meer?

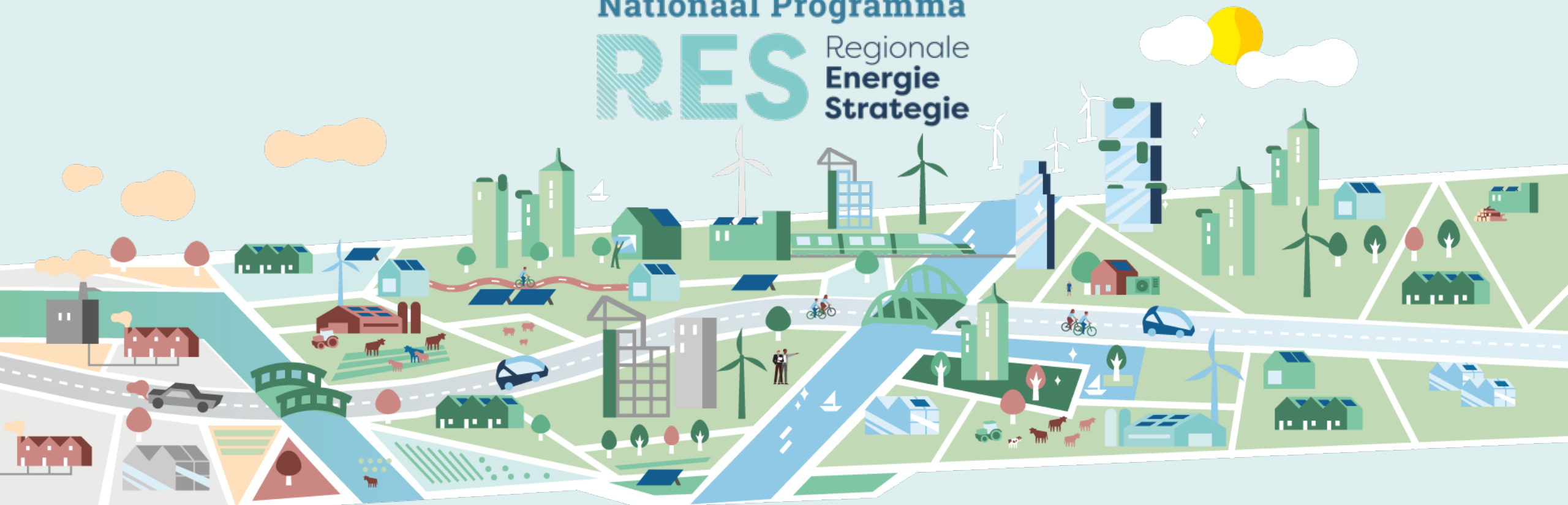
Dank voor uw aandacht!

Mike Duijn | duijn@essb.eur.nl

GovernEUR
Erasmus

Nationaal Programma RES Regionale Energie Strategie

Energietransitie en de Omgevingsvisie

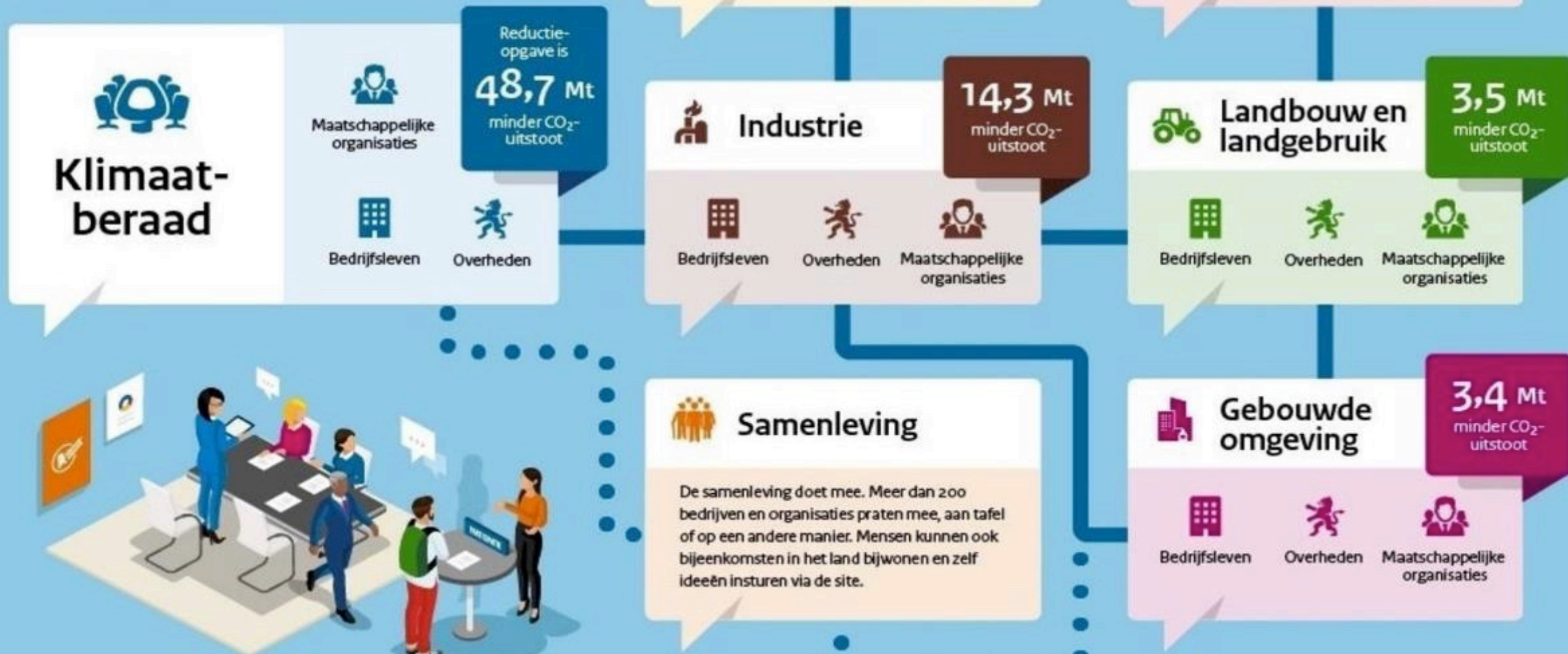
Gerrie Fenten

NP RES Thema Expert Ruimte

15 april 2021

Meer dan 100 partijen verlagen de CO₂- uitstoot van Nederland met **49%** ten opzichte van 1990 via het

Klimaatakkoord

Regionale Energiestrategie (RES)

Industrie

Mobiliteit

Landbouw
& Landgebruik

Gebouwde
omgeving

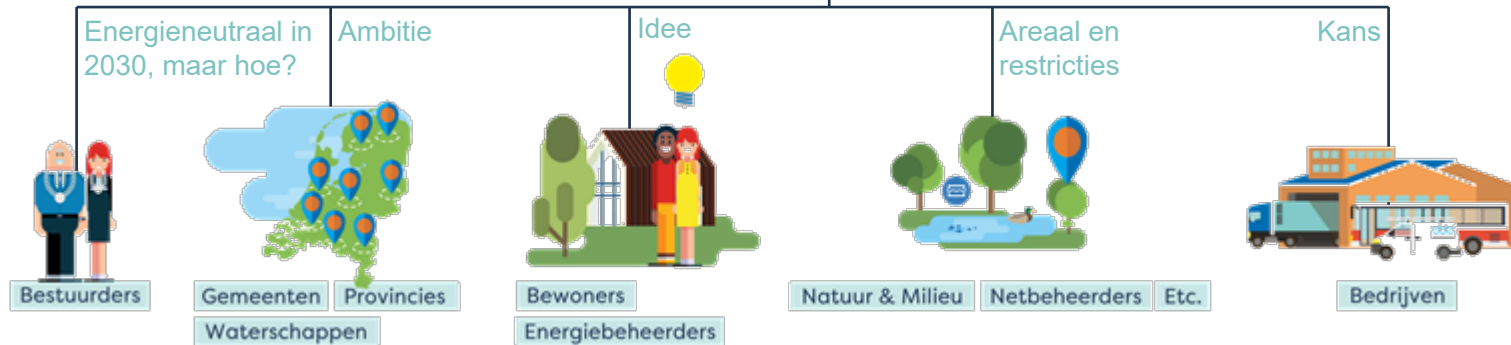
Elektriciteit

Beleidsmatige
infrastructuur

Omgevingswet
instrumenten

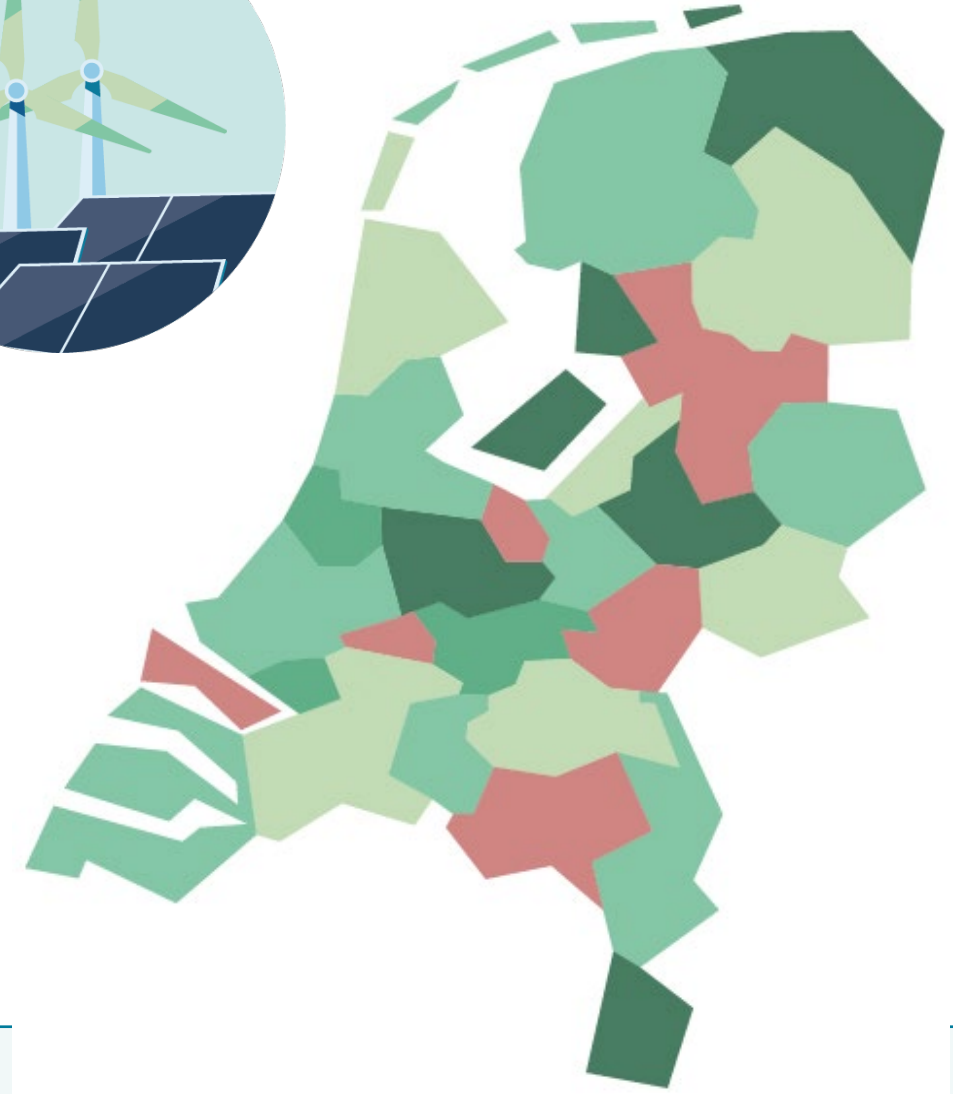
RES

30 energieregio's;
Opgave 35 THw in 2030

RES is samenwerkingsproces tussen overheden (gemeenten, provincie, waterschappen), maatschappelijke partners en samenleving om regionaal energietransitie vorm te geven

RES1.0:

- is een **document** met ambities m.b.t. duurzame elektriciteit op land (zon en wind, incl infra) tot 2030 met doorkijk naar 2050
- Regionale structuur warmte (RSW)

Focus van de RES

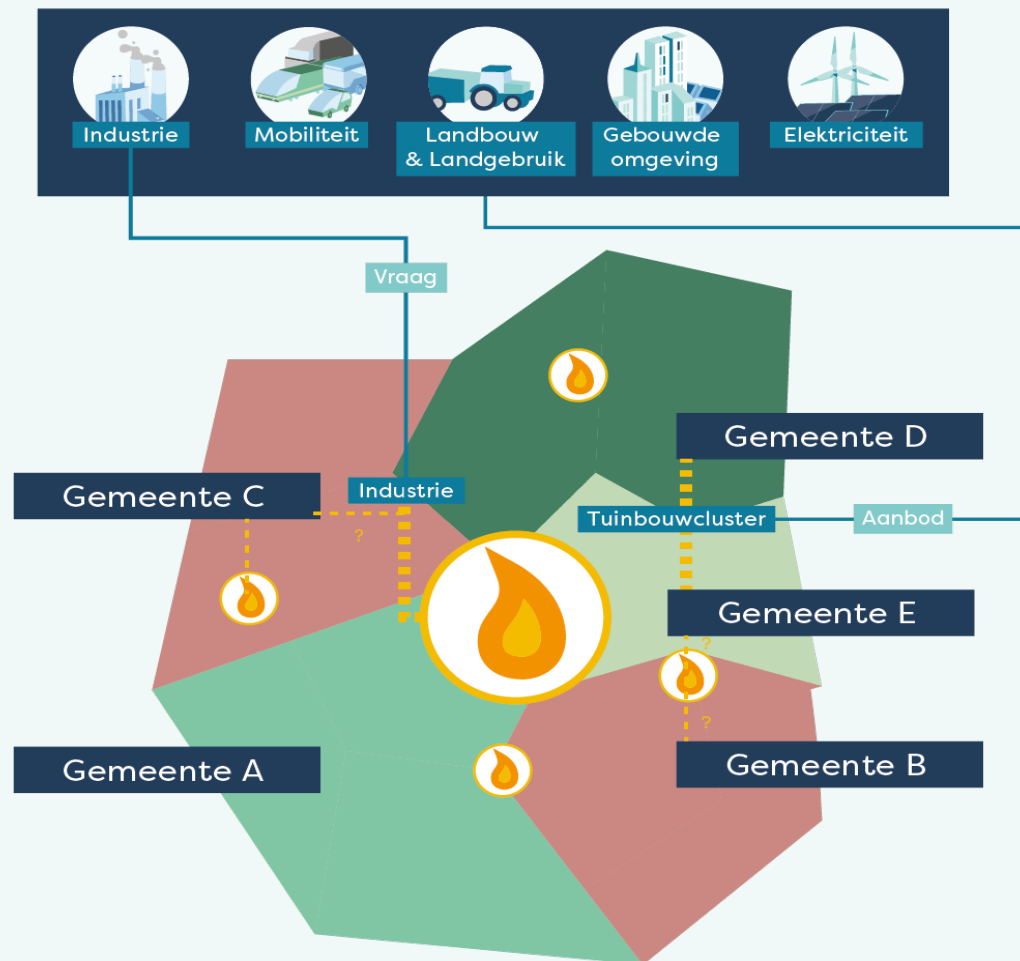
**Gebouwde
Omgeving**

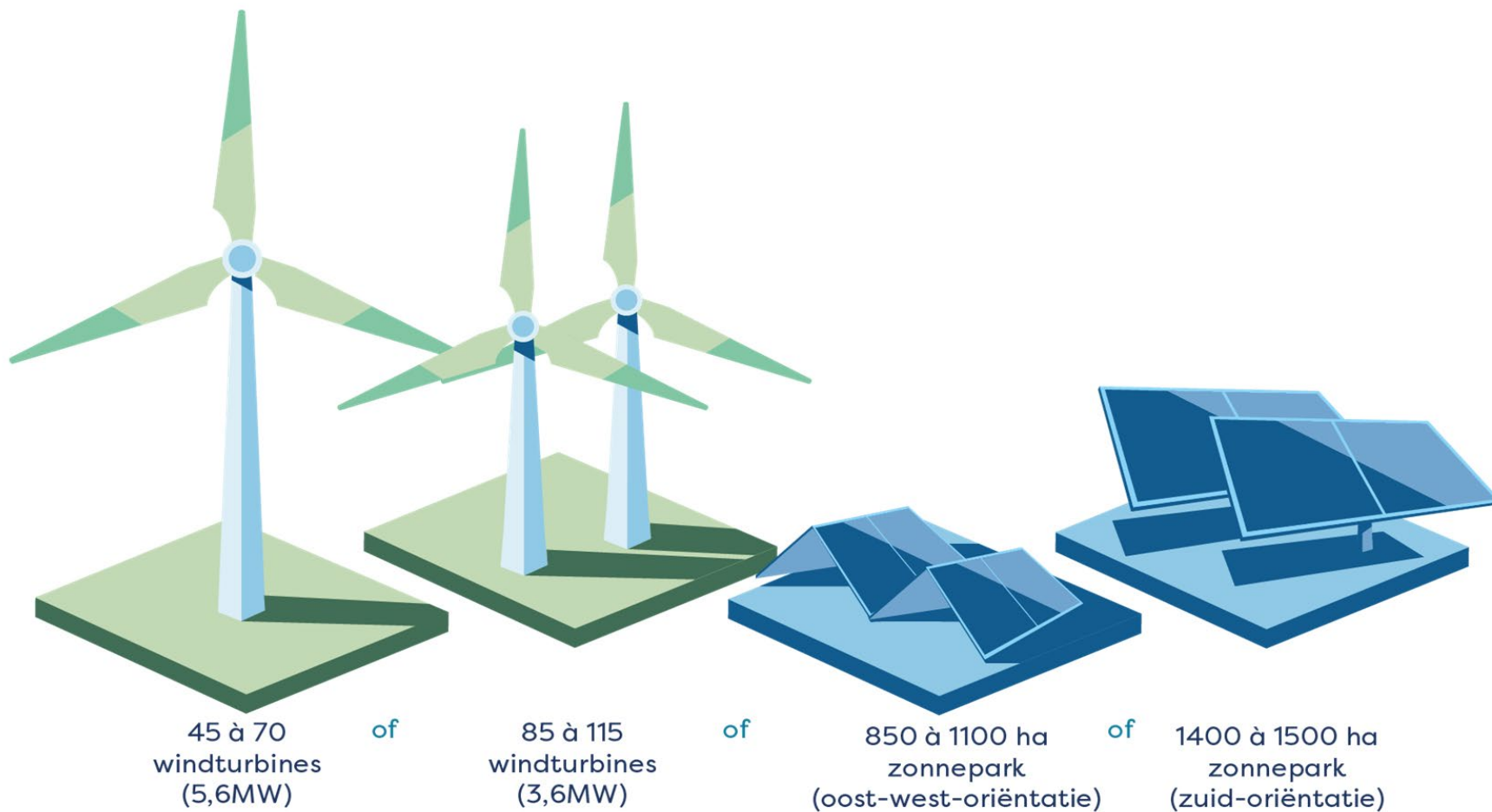
Elektriciteit

Regionale Structuur Warmte

- Verkenning van bovenregionale bronnen
- Warmtevraag; niet alleen gebouwde omgeving, ook landbouw/glaspasbouw, industrie
- Verdeling van bovenregionale warmtebronnen over warmtevraag/warmtevragers
 - Verdelingsvraagstuk
 - Kosten
 - Fysieke leefomgeving
- Transitievisie warmte is Programma

Opgave elektriciteit: 35 x 1 TWh

NB: bandbreedte hangt o.a. af van aanname aantal vollasturen per jaar

Opslag & transport

Naast ruimte voor opwekkingseenheden (zon & wind) is ruimte nodig voor:

- Hoogspanningsmasten
- Hoogspanningsnetten boven de grond
- Kabels onder de grond
- Opslag van elektriciteit
- Elektriciteitsstations

Regionale afweging

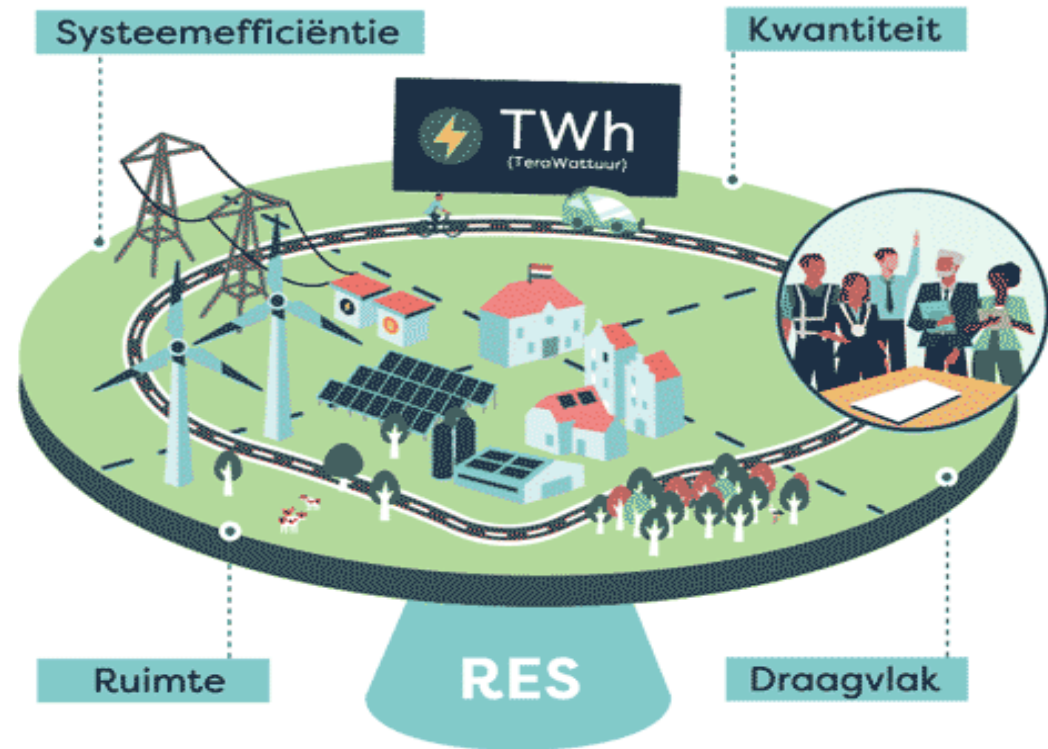
De RES 1.0

‘bod’ wat is ambitie van de regio?

Hierbij verkend:

- Ruimtelijke inpassing:
 - gerealiseerd
 - pijplijn
 - zoekgebieden
- Aansluiting op het energienetwerk
- Maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak

Opgeteld 35TWH

RES op weg naar 2030 & 2050

Klimaatakkoord

Definitief Klimaatakkoord getekend. De RES is één van de maatregelen uit het Klimaatakkoord.

1 juli 2021

Opleveren RES 1.0 per regio

Stapsgewijs toewerken naar realisatie van RES. Dit verschilt per regio.

1 juli 2025

RES 3.0

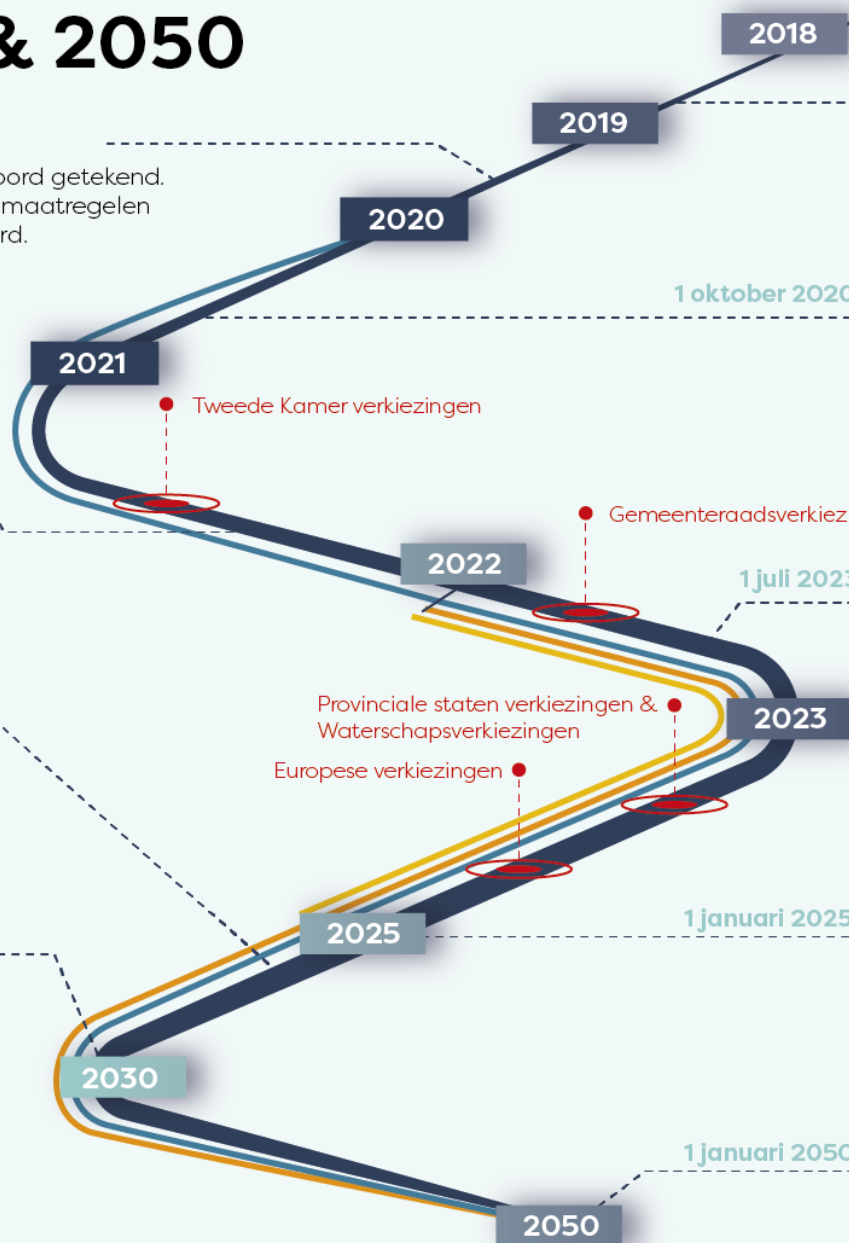
Tussentijds ijkmoment.

35TWh Duurzame Energie 1 januari 2030

In 2030 is de doelstelling van 35TWh duurzame energie op land gerealiseerd.

- Intensivering dialoog met de samenleving
- Uitbreiding van het net
- Verankering in instrumenten omgevingswet

2018

Lokale ambities en initiatieven
2013
 Energieakkoord Nederland
2015
 Klimaatakkoord Parijs

Start RES

Regio's starten en bereiden de RES voor. 30 Regio's van de RES gevormd.

Concept RES

Aanleveren van bestuurlijk vastgestelde concept-RES.

1 oktober 2020

1 juli 2023

RES 2.0

Tussentijds ijkmoment.

Omgevingsvergunningen

De omgevingsvergunningen voor zon- en windprojecten in 2030 zijn verleend.

1 januari 2025

1 januari 2050

100% Hernieuwbare Energie

We stoten geen CO2 meer uit.

RES 1.0 naar RES 2.0 Omgevingsbeleid

RES1.0
1 juli 2021
vastgesteld

Verankering in
instrumenten
omgevingswet

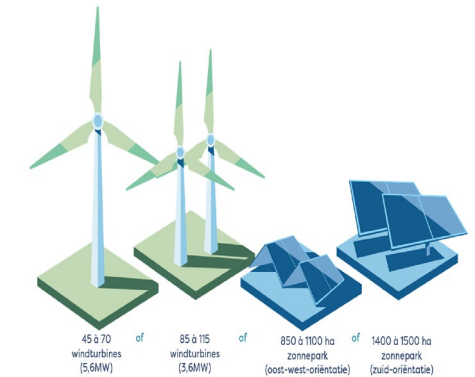
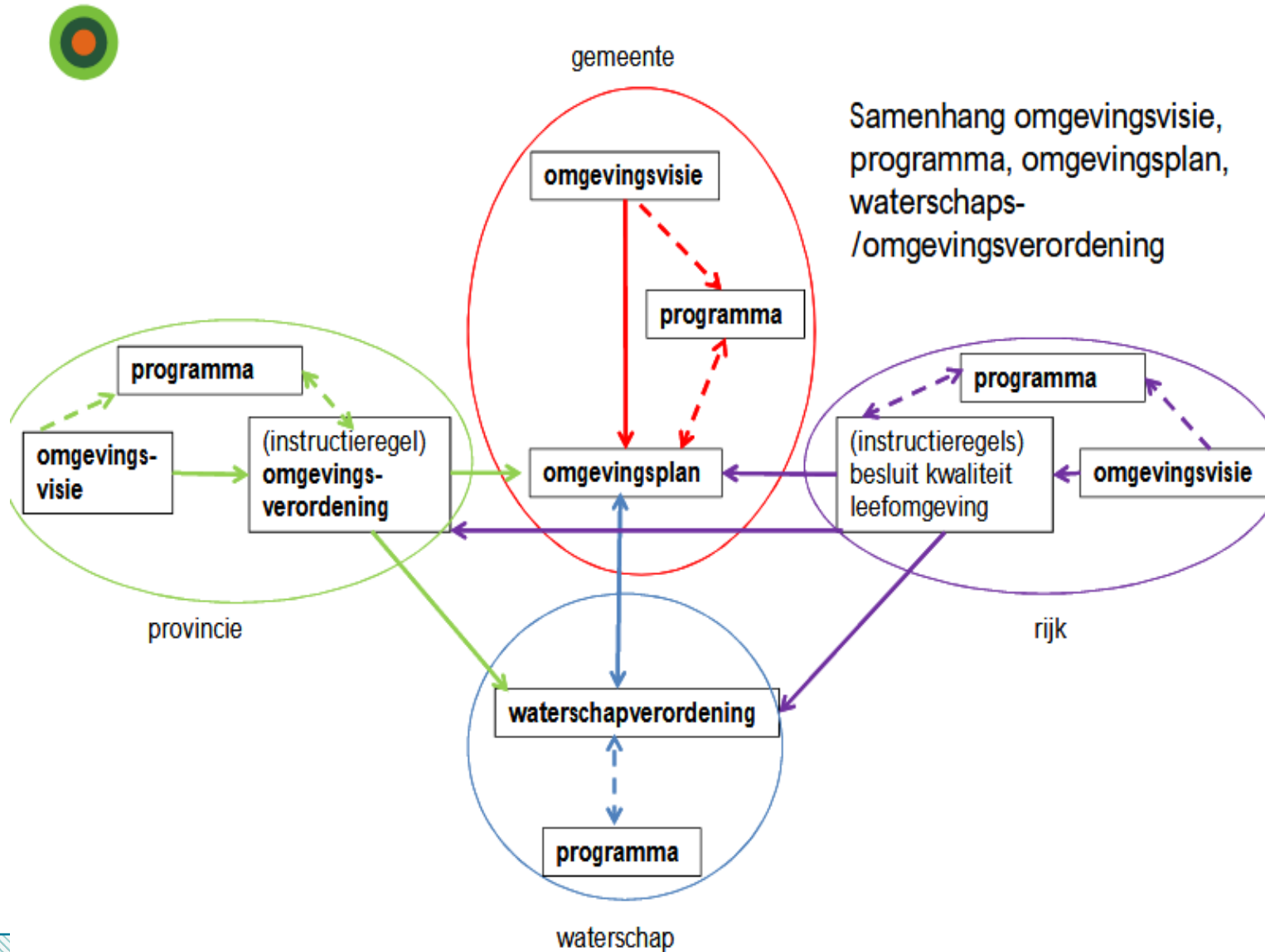
Verankering Instrumenten Omgevingswet betekent keuzes maken;

- Wat komt waar?
- Wie gaat wat doen?
- Onder welke voorwaarden?

Klimaatakkoord: 35 TWH

“Gezamenlijk doel is dat uiterlijk op 1 januari 2025 alle aangevraagde benodigde vergunningen zijn afgegeven”

RES als samenwerkingsverband

NB: bandbreedte hangt o.a. af van oornname aantal vollosturen per jaar

Ruimte in Nederland is schaars

Ruimte principes uit de NOVI

Zuinig en zoveel mogelijk meervoudig ruimtegebruik

- Voorkeursvolgorde zon

Combineren van opgaven en investeringen met andere opgaven

Vraag en aanbod zo dicht mogelijk bij elkaar

Aansluiten bij gebiedsspecifieke kenmerken

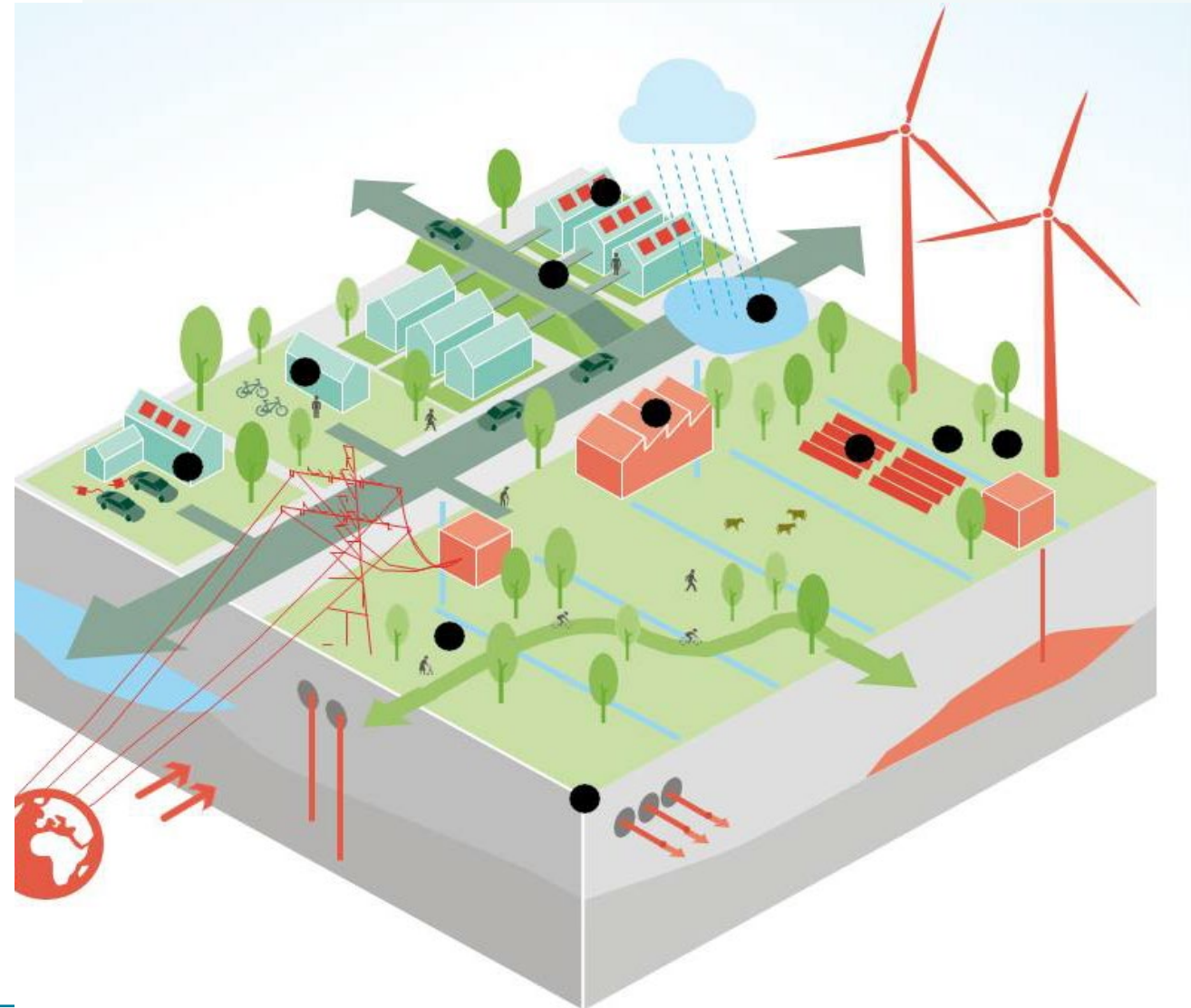
Opwekkingseenheden , bronnen en infrastructuur

- 'Zon op dak;' voorkeursvolgorde zon
 - Alle daken; particulier, overheden
 - Geluidsschermen, bermen
 - Vuilstort
 - Landbouwgronden
- Wind langs snelwegen
 - Meer gemeenten
- Opwekkingseenheden irt schakelstations
 - Meer gemeenten; provincie?
- 50% lokaal eigendom
 - Ieder gemeente
- Warmtenetten; voldoende warmtevraag - warmteaanbod

Omgevingsbeleid

- Boven en onder de grond
- Afwegen **ander belangen**: soort gebied, natuur, openheid, etc.
 - Cultuurhistorie: RCE
- Afwegen **andere opgaven**: woningbouw, ontwikkeling bedrijventerreinen, aanleg/onderhoud wegen
- **Combinatie** andere opgaven: klimaatadaptatie, veenweide problematiek, landbouwtransitie
- Zon en wind met biodiversiteit, natuurontwikkeling,

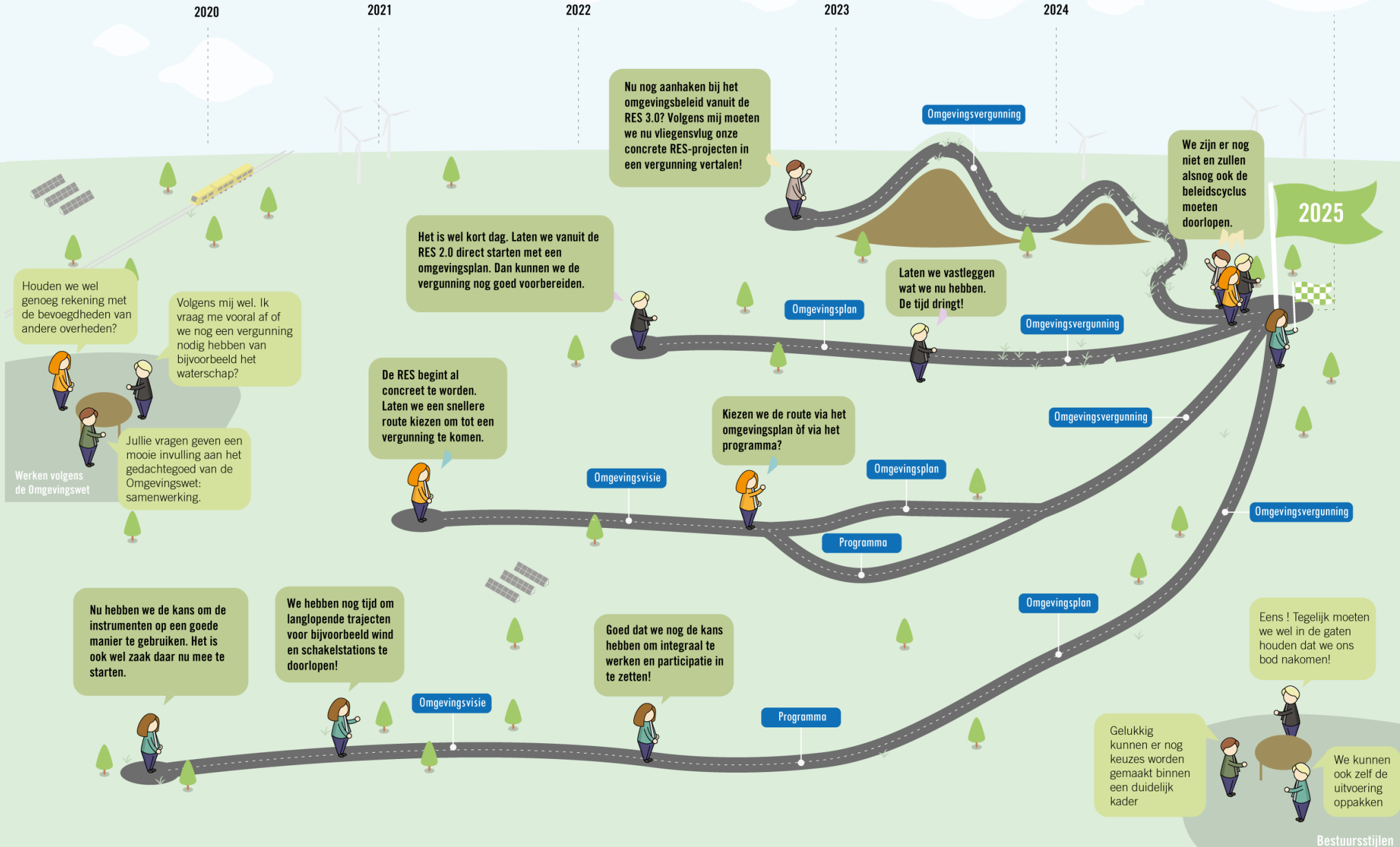
ROUTEPLANNER

Meerdere wegen die van de RES naar een omgevingsvergunning leiden

Regionale-energiestrategie.nl

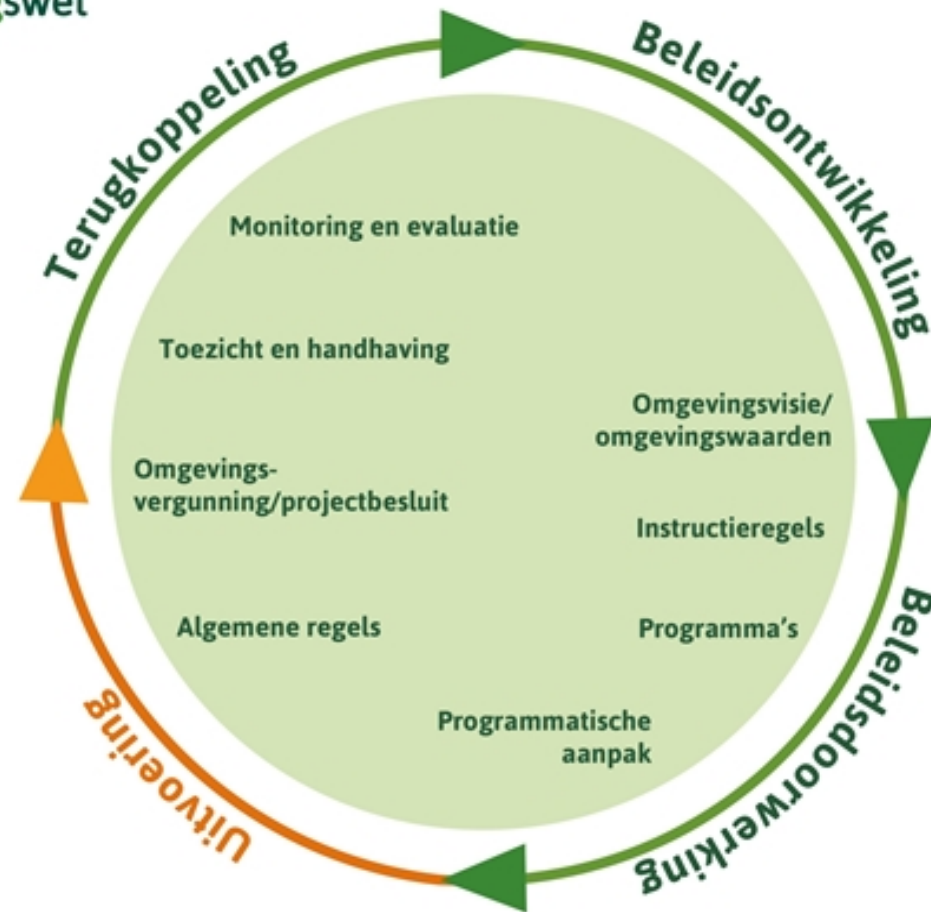
Tevens is een toelichtend document beschikbaar

Voor de uitvoering van de RES-ambities gaan we uit van het afgeven van een omgevingsvergunning voor energie installaties uiterlijk in 2025

Beleidscyclus

 Aan de slag met de Omgevingswet

Vragen?

Nationaal Programma
RES Regionale
Energie
Strategie

www.regionale-energiestrategie.nl

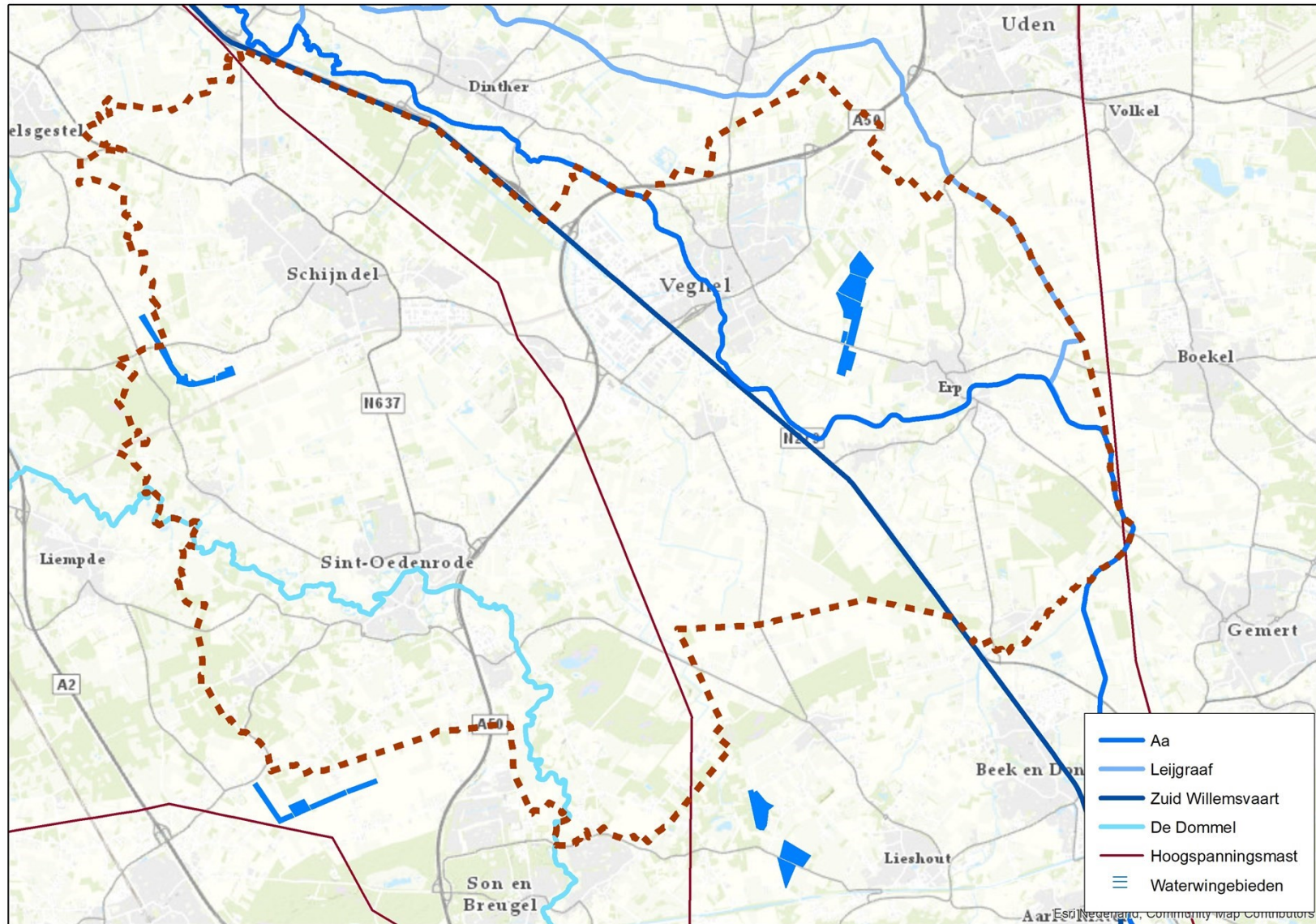
Aan de slag met omgevingsvisie en regionale energiestrategie

In de gemeente Meierijstad en de
regio Noordoost-Brabant

Programmalijn Veranderopgave Omgevingswet
Project omgevingsvisie

MEIERIJSTAD OP DE KAART

INHOUDSOPGAVE

- Samenhang van lokaal, regionaal en provinciaal beleid
- Benodigde energie
- Ruimtelijke karakteristieken: randvoorwaarden
- Maatschappelijke karakteristieken: kansen en bedreigingen

Omgevingsvisie Noord-Brabant

(Provinciale Staten, dec. 2018) :

- vogelvlucht 'Panorama 2050' met energielandschappen
- een basisopgave en 4 hoofdopgaven, waaronder 'Werken aan de Brabantse energietransitie'
- doel 2050: 100% duurzame energie, grotendeels afkomstig uit Noord-Brabant
- doel 2030: ten minste 50% reductie broeikasgassen t.o.v. uitstoot 1990 en ten minste 50% duurzame energie

Regionale beleidsnota's Noordoost-Brabant :

- omgevingskoers (zomer 2017) met oog op provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies
- regionale energiestrategie 1.0 (versie februari 2020, raad Meierijstad mei 2020) in antwoord op kabinet en klimaatakkoord

Collegewerkprogramma en gemeentelijke organisatie :

- programmaliijn 'Duurzaamheid'
- programmaliijn 'Veranderopgave Omgevingswet'
- themadirectie 'Ruimtelijk en economie' en werkateliers

Gemeentelijke beleidsnota's :

- duurzaamheidsvisie met uitvoeringsprogramma (raad, november 2018)
- afwegingskader zon en wind (raad, februari 2020) uit project 'Vitaal buitengebied'
- voorontwerp-omgevingsvisie (B&W, december 2020)

Gemeentelijke beleidsnota's :

- Duurzaamheidsvisie: CO2-neutraal in 2050
- Afwegingskader zon en wind:
 - ruimtelijke randvoorwaarden
 - openstelling in tranches voor initiatieven zonne-energie
 - vervolgonderzoek in 4 zoekgebieden windenergie

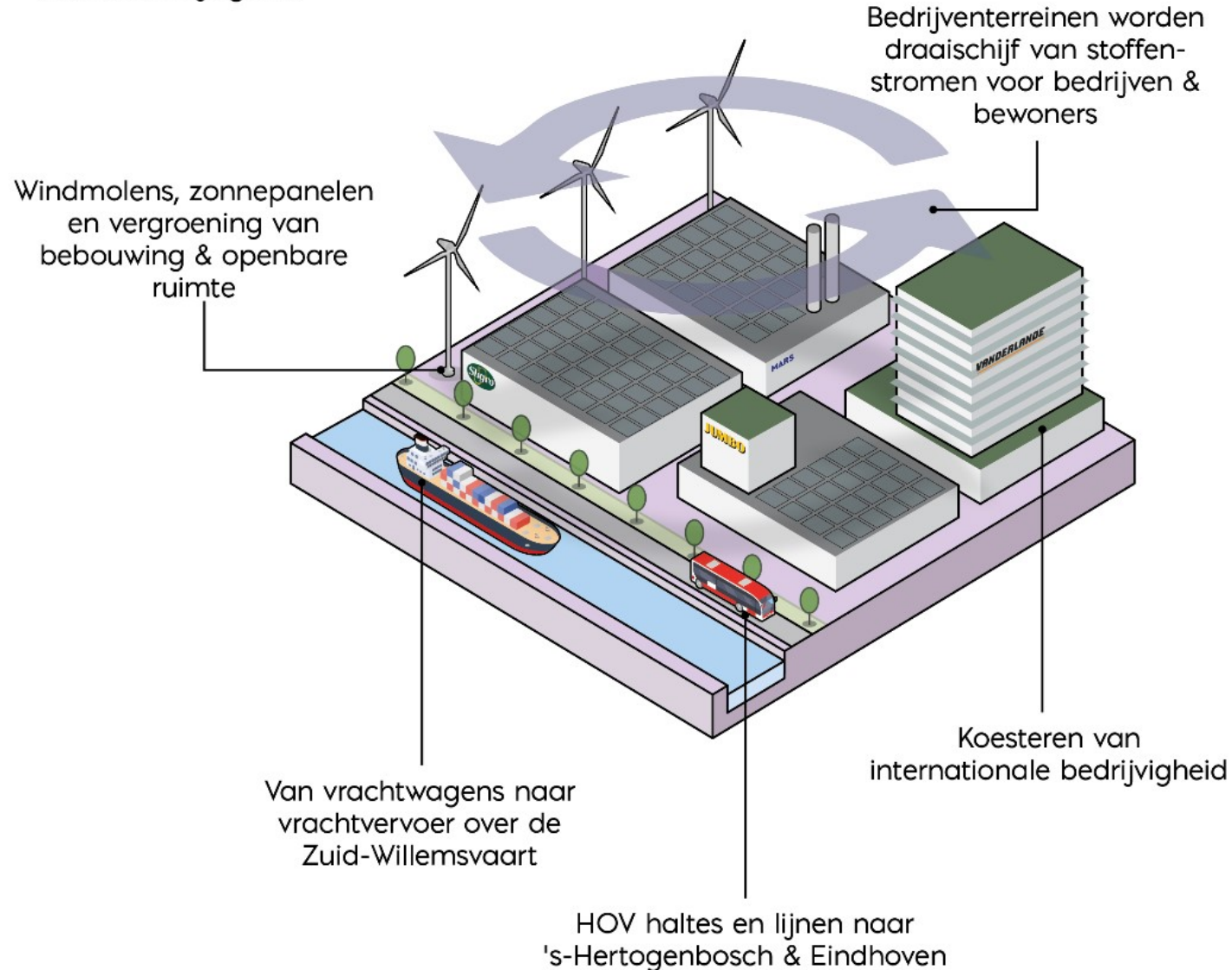
AANPAK OMGEVINGSVISIE MEIERIJSTAD

- Bestaand beleid als bouwstenen
- Omgevingsbeleid regio, provincie en rijk als inspiratie
- Waarden vanuit lagenbenadering
- Trends en ontwikkelingen
- Voornemens en hoofdzaken
- Uitwerking in gebiedstypologieën
- Verbinding met programma's en algemene regels

VISIE IN BEELD

Zware bedrijvigheid

De omgevingsvisie is opgebouwd met verschillende gebiedstypologieën

De verbeelding rechts hoort bij één van die gebiedstypologieën

BENODIGDE ENERGIE

- RES: duurzame opwek via 5,5 PJ in 2030 naar 18,7 PJ in 2050
- RES: regionaal 1,5 TWh opwek in 2030, te verdelen over deelnemende gemeenten naar rato huidig energieverbruik
- RES: Meierijstad met 17% v.h. energieverbruik dus 0,26 TWh opwek in 2030
- Daarvan 0,08 onderweg, reële ambities voor 0,07 dus nog 0,11 TWh waar verder naar gezocht wordt
- Maar lokale CO₂-neutraliteit in 2050 vergt 1,30 TWh...

RUIMTELIJKE KARAKTERISTIEKEN

Randvoorwaarden :

- dertien kernen, dus altijd bebouwd gebied nabij
- een aantal cultuurhistorisch waardevolle landschappen en natuurgebieden
- vliegroutes en radar Eindhoven Airport en basis Volkel

RES: zoekgebieden wind in Meierijstad o.a. over natuur gelegd

BESTUURLIJK EN MAATSCHAPPELIJK...

Wat kunnen we zien?

- Regeren via akkoorden en decentraliseren naar regio's
 - Pragmatisme of veronachtzaming van de constitutionele structuur?
 - Sturing door bewindspersonen, sectorleiders en wethouders?
- Nationaal, regionaal en op beperkt tijdpad
 - Voldoende gelegenheid voor volksvertegenwoordigingen?
 - Voldoende steun of begrip bij bevolking?
- Stad en ommeland
 - De vele inwoners en bedrijven in steden hebben veel energie nodig
 - Op het platteland lijkt er ruimte om energie op te wekken

MAATSCHAPPELIJKE KARAKTERISTIEKEN

- Binding met dorp en land
 - dorpsraden, heemkundekringen, vogelgroepen, enz.
- Maatschappelijke instituties
 - ZLTO en georganiseerd overig bedrijfsleven
- Ondernemerschap
 - PV op bedrijfsdaken
 - initiatief 'Veghel Win(d)t'
 - zonnepark-ontwikkelaars die aankloppen bij (stoppende) agrariërs

BREDA, STERK EN VEERKRACHTIG

ONTWERP OMGEVINGSVISIE BREDA 2040

Het denkraam

Breda is een gastvrije, grenzeloze en groene gemeenschap, is toekomstgericht en stelt de kwaliteit van leven voorop bij ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving.

Het denkraam

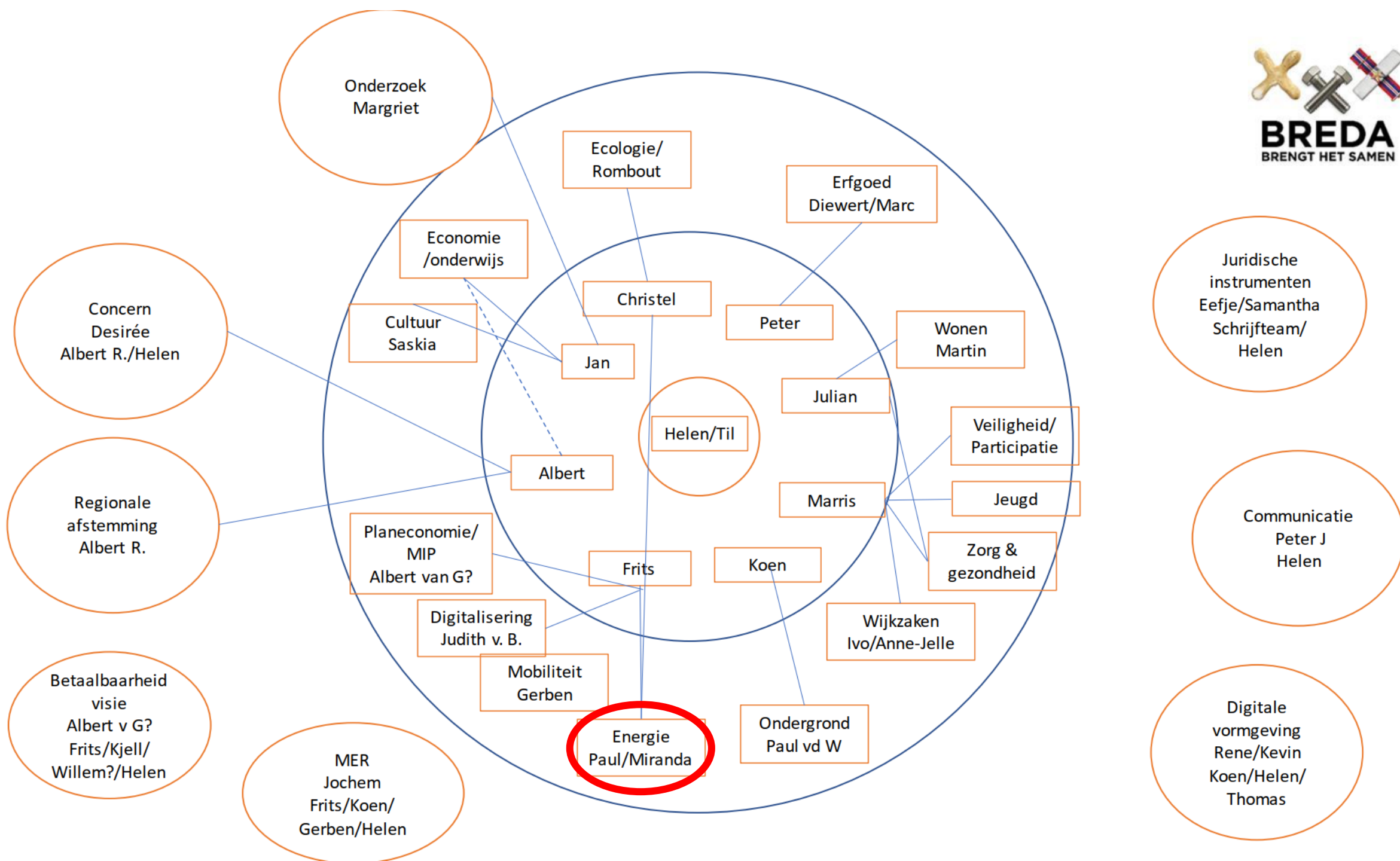
We richten ons op een sterk Breda:

- Versterk internationaal knooppunt
- Ongedeeld Breda
- Verbind met groen

We zorgen voor een veerkrachtige gemeenschap:

- Aantrekkelijke vestigingsplek
- Vitale gemeenschap
- Duurzame omgeving

INHOUDSOPGAVE

1 DIT BRENGT ONS SAMEN

- 1.1 Breda, Sterk en Veerkrachtig 3
- 1.2 Zo vind je de weg in onze omgevingsvisie 6

2 STERK BRED A, HIER RICHTEN WIJ ONS OP

- 2.1 Sterk Breda in hoofdlijnen 9
- 2.2 Versterk internationaal knooppunt 14
- 2.3 Ongedeeld Breda 22
- 2.4 Verbind met groen 26

3 VEERKRACHTIG BRED A, HIER ZORGEN WIJ VOOR 35

- 3.1 Veerkrachtig Breda in hoofdlijnen 35
- 3.2 Aantrekkelijke vestigingsplek 38
- 3.3 Vitale gemeenschap 53
- 3.4 Duurzame omgeving 63

4 DIT GAAN WE DOEN 83

- 4.1 Uitvoering 83
- 4.2 Beleidscyclus 95
- 4.3 Verantwoording 98

5 BIJLAGE 109

- 5.1 Milieueffectrapport Omgevingsvisie Breda 2040
- 5.2 Ontwikkelingsrichting bestaande werklocaties
- 5.3 Hoogbouwvisie Breda
- 5.4 Perspectief voor het centrum
- 5.5 Relatie Breda, Sterk en Veerkrachtig met Omgevingsvisie Noord-Brabant 2050
- 5.6 Ontwikkelingsperspectief Breda Zuid-West ('t Hout – Rithmeesterpark fase 2)
- 5.7 Beleid voor vrijkomende agrarische bebouwing (VAB)
- 5.8 Lagenbenadering Omgevingsvisie Breda 2040
- 5.9 Het Bredaas Mozaïek
- 5.10 Overgangsbeleid

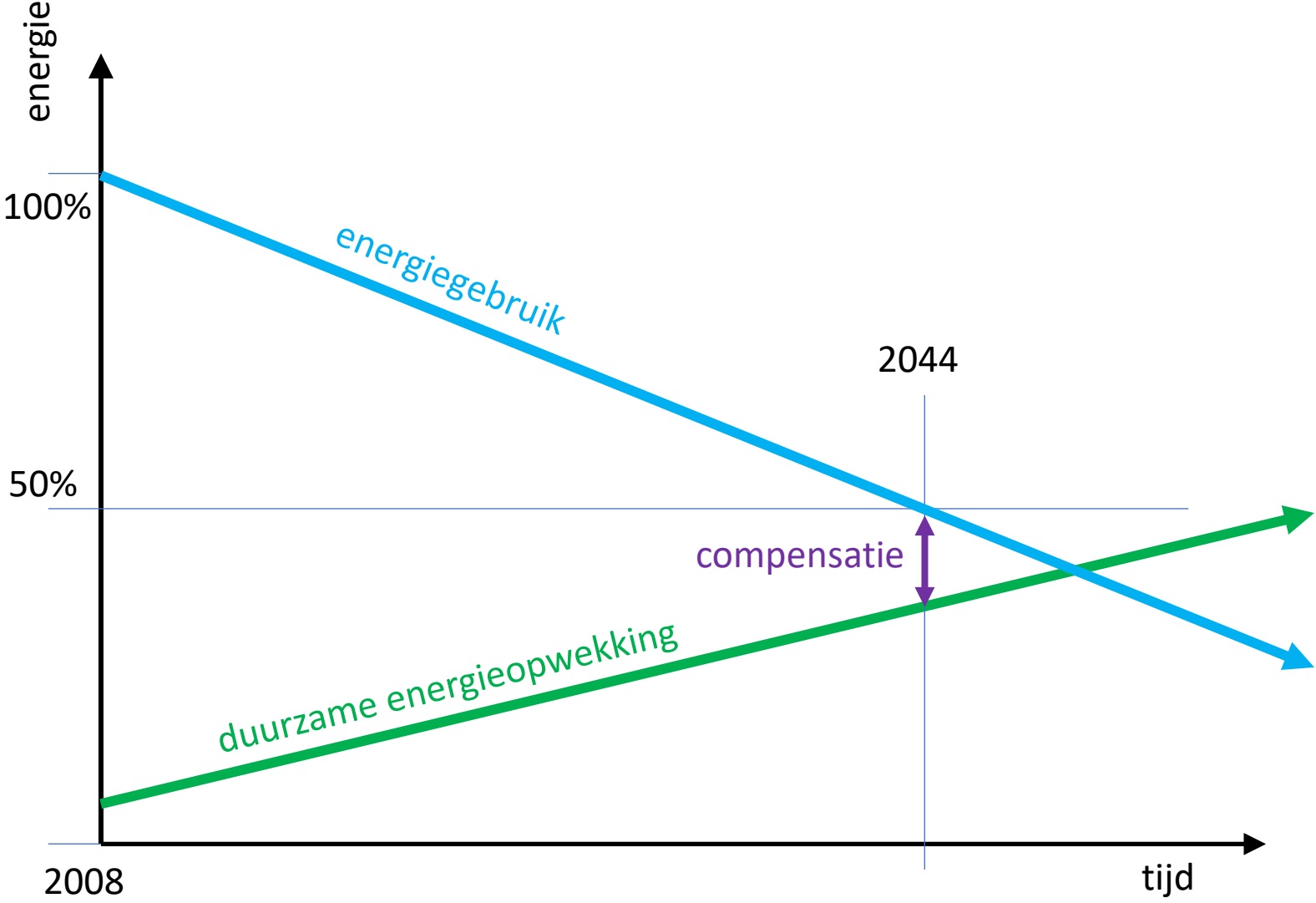
Klimaatnota (2008): doel CO₂-neutraal in 2044

- Gebouwde omgeving
- Duurzame energie
- Mobiliteit
- Bedrijven
- Duurzame overheid
- Klimaatbestendige omgeving

Uitvoeringsprogramma Klimaat

Momenteel: duurzaamheidsbeleid geactualiseerd → actsheets

Klimaatbeleid Breda

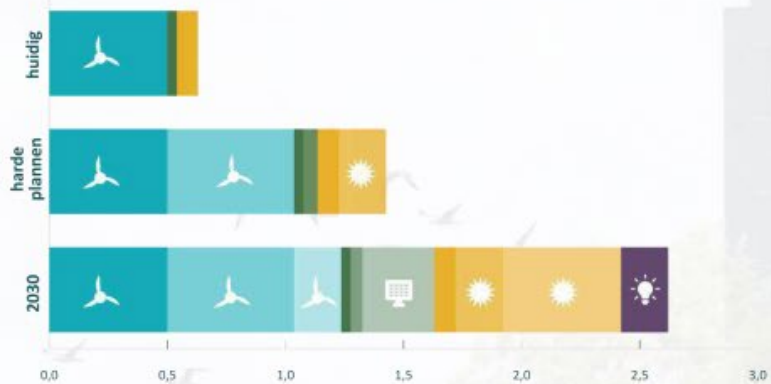

Actualiteit

- Regionale Energie Strategie
 - Elektriciteit uitgewerkt... Breda Wind A16 en 113 GWh zon op dak
 - Warmte contouren in beeld (groen gas en koppeling restwarmte)
- Transitie Visie Warmte
 - Eigen dashboard (in ontwikkeling)
 - Landelijke data verrijkt met lokale data
 - Haalbaarheid afgiftetemperatuur ook meegenomen

2 lopende processen...wat neem je op in omgevingsvisie

Hernieuwbare elektriciteit (TWh)

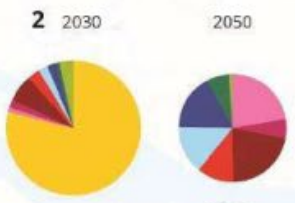
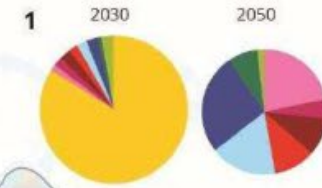

Figuur 3 Overzicht hernieuwbare elektriciteitsbronnen (exclusief kleinschalige opwek, inclusief 0,4 TWh overprogramming)

Visualisatie Stedelijke corridor als energieruggengraat (door Generation.Energy)

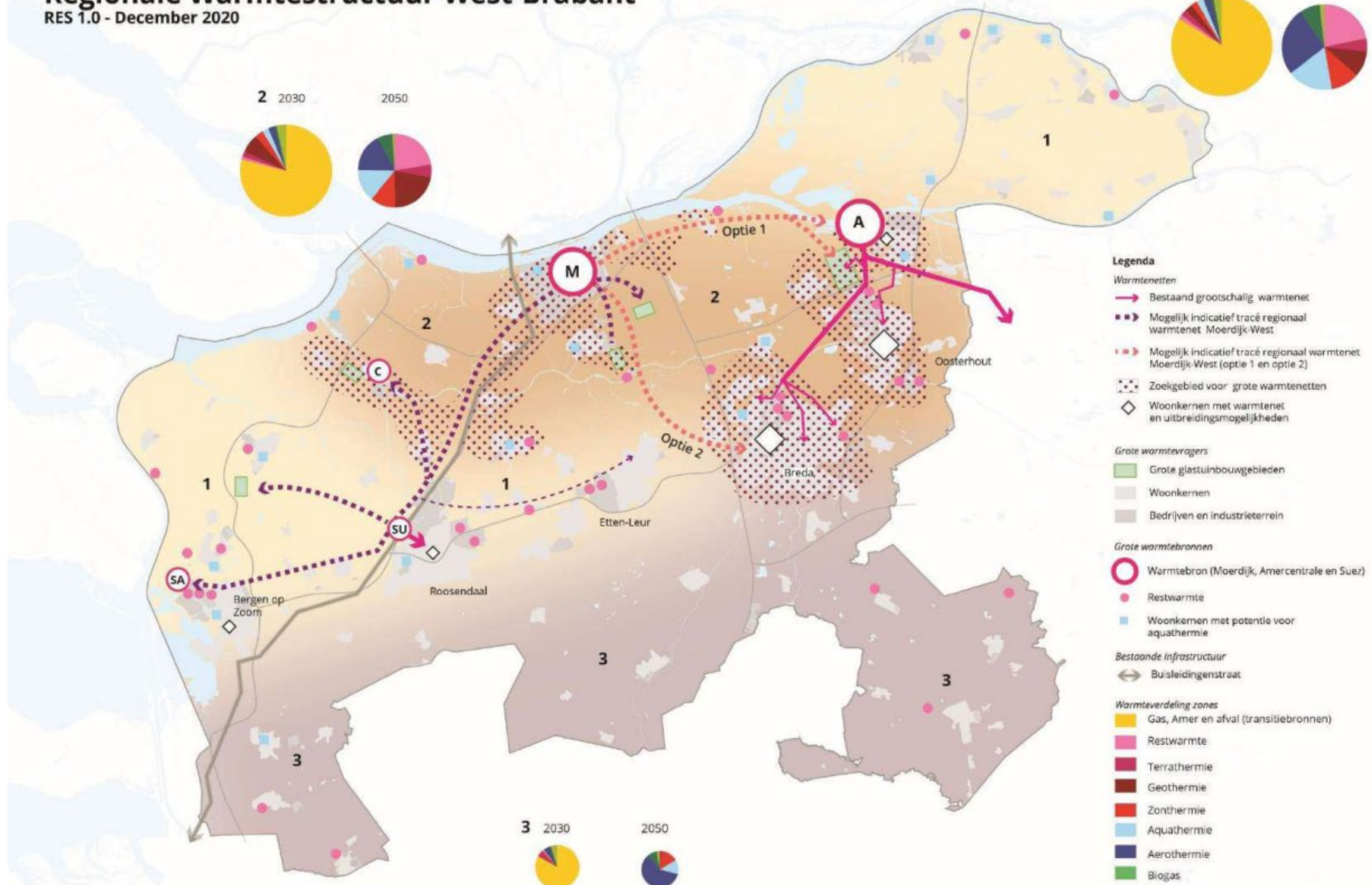
Regionale Warmtestructuur West-Brabant

RES 1.0 - December 2020

Legenda

- Warmtenetten**
- Bestaand grootschalig warmtenet
 - Mogelijk indicatief tracé regionaal warmtenet Moerdijk-West
 - Mogelijk indicatief tracé regionaal warmtenet Moerdijk-West (optie 1 en optie 2)
 - Zoekgebied voor grote warmtenetten
 - Woonkernen met warmtenet en uitbreidingsmogelijkheden
- Grote warmtevragers**
- Grote glastuinbouwgebieden
 - Woonkernen
 - Bedrijven en industrieterrein
- Grote warmtebronnen**
- Warmtebron (Moerdijk, Amercentrale en Suez)
 - Restwarmte
 - Woonkernen met potentie voor aquathermie
- Bestaande infrastructuur**
- Buisleidingenstraat
- Warmteverdeling zones**
- Gas, Amer en afval (transitiebronnen)
 - Restwarmte
 - Terrathermie
 - Geothermie
 - Zonthermie
 - Aquathermie
 - Aerothermie
 - Biogas
 - Biomassa

Introductie

Analyse tool

Thematische Kaarten/ Energietransitie

Thematische kaarten/ Duurzaamheid

Informatie energiegebruik

Energiebronnen

Infrastructuur

Activiteiten

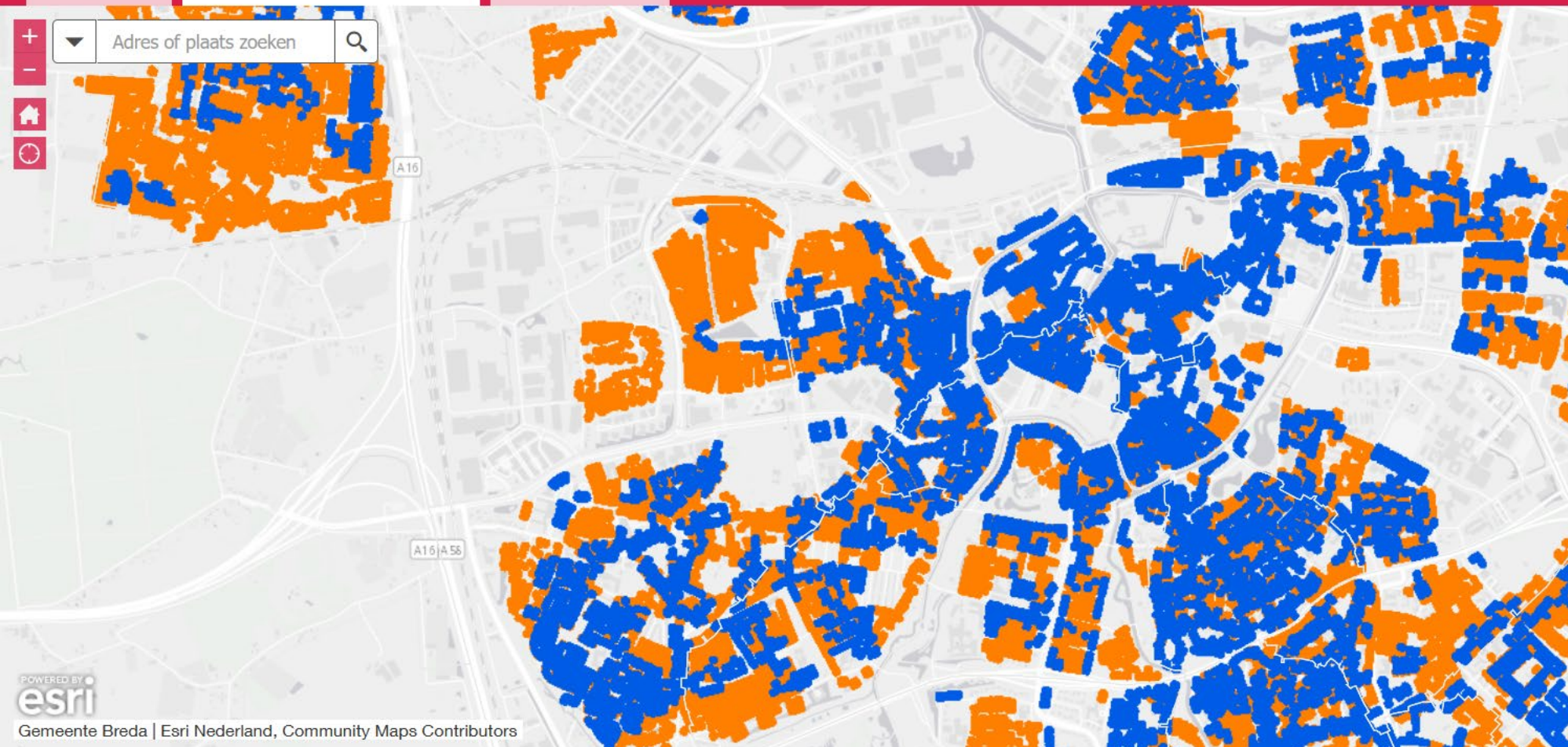
Maatschappelijk vastgoed

Energietransitie/ Overzichtkaart

Energielabels

Warmteprofielen investeringen

Warmtedichtheid

Legenda

Buurtten

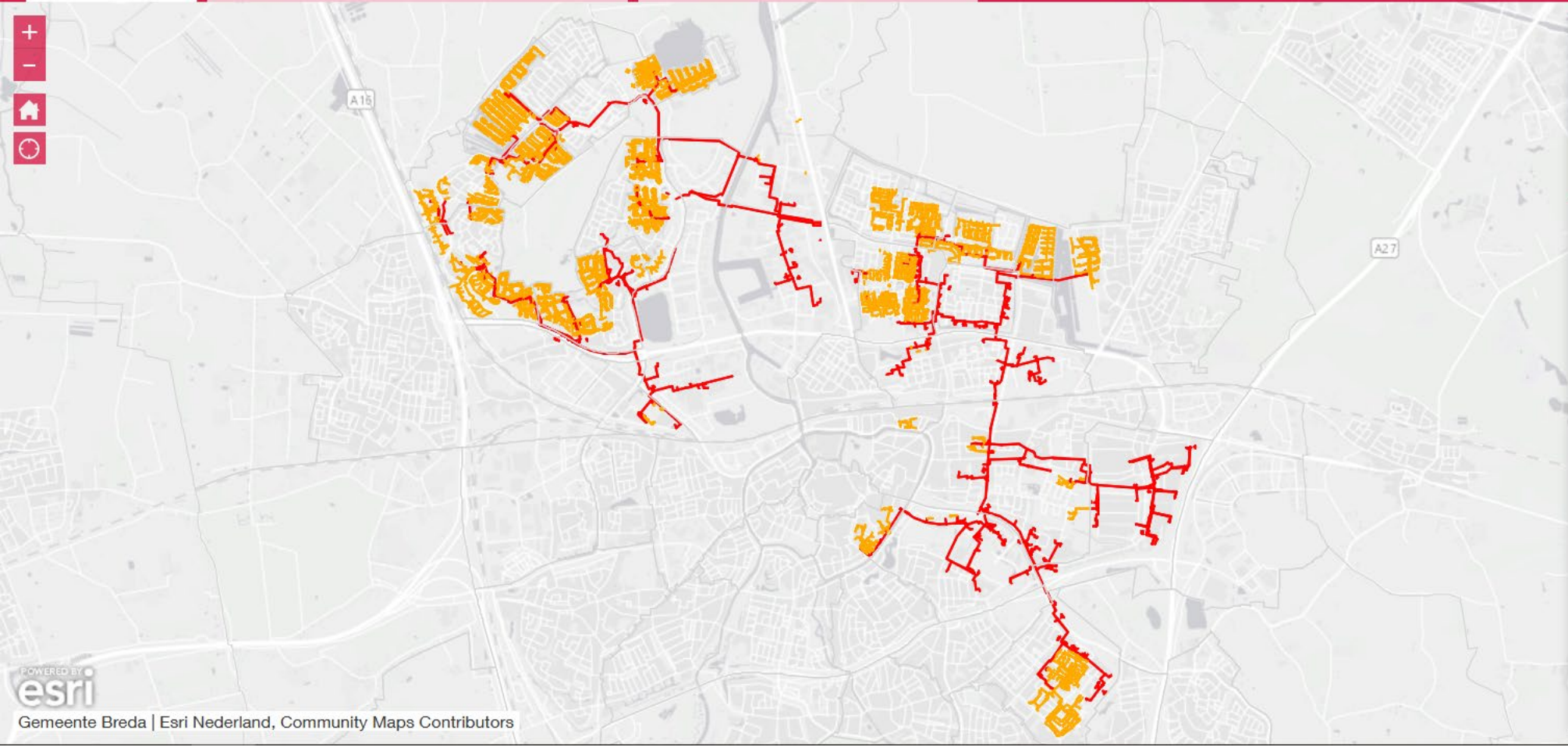
warmteprofielen

Investering 0-5000 euro

- Lage afgiftetemperatuur (55 °C)
- Midden afgiftetemperatuur (70°C)
- Hoge afgiftetemperatuur (90 °C)

- Introductie
- Analyse tool
- Thematische Kaarten/ Energietransitie**
- Thematische kaarten/ Duurzaamheid
- Informatie energiegebruik
- Energiebronnen
- Infrastructuur**
- Activiteiten
- Maatschappelijk vastgoed
- Energietransitie/ Overzichtskaart
- Amerwarmtenet**
- Kleinverbruik (GAS)/ Capaciteit gasaansluiting
- Infra en aansluitingen gas en elektra

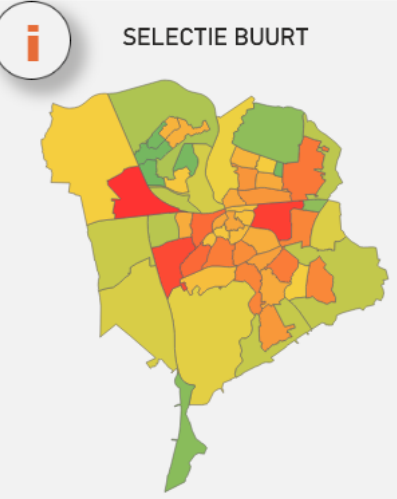

Legenda_2

- Buurten
- Thermische Pijpleidingen
 - MT-net
 - HT-net

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

FILTERS VENSTER

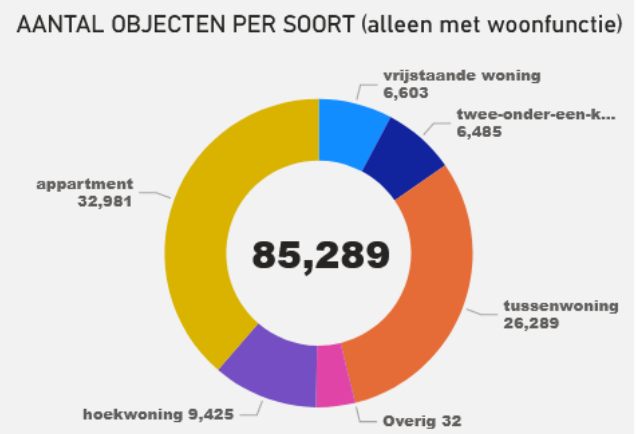
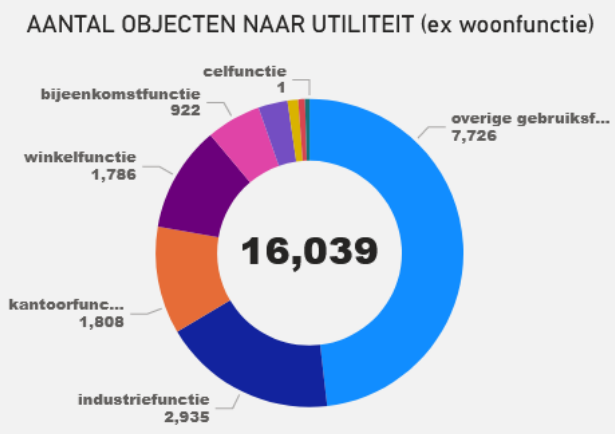
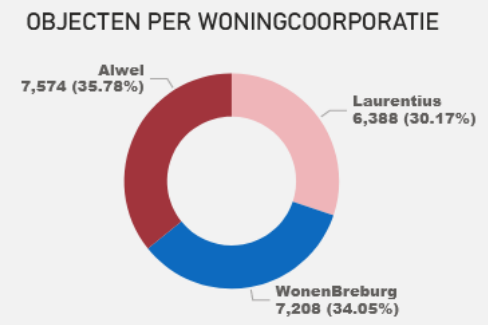
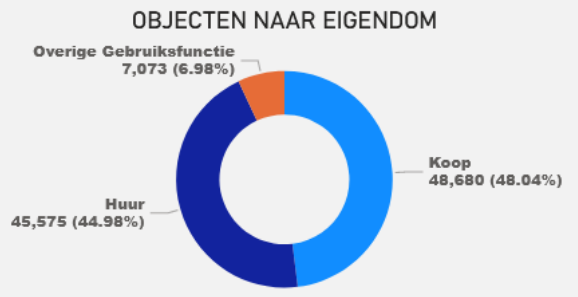
FILTER ONDERSTAANDE OP UTILITEITFUNCTIE OF WOONFUNCTIE

OPPERVLAKTE IN HA
12,869

TOTAAL AANTAL OBJECTEN
101,328

TOTAAL OPPERVLAKTE OBJECTEN
17,114,856

Gemeente Breda

Uitdagingen

- Inzicht in de opgave (CO₂-neutraal)
- Inzicht in maatregelen (ruimtelijke impact)
- Welke kansen
- Welke innovaties
- Beperkingen
- Wat mag je regelen in de omgevingsvisie?
- Welk detailniveau: omgevingsvisie → omgevingsplan

Maatregelen, binnenstedelijk

- warmtenetten met verdeelstations
- energieopslag thermisch en elektrisch (buurtbatterijen)
- extra trafo's voor verzwaring elektriciteitsnet
- warmtekoudeopslag bronnen en -leidingen
- laadpalen
- warmtewisselaars in riolering, in wegen en in rivier de Mark

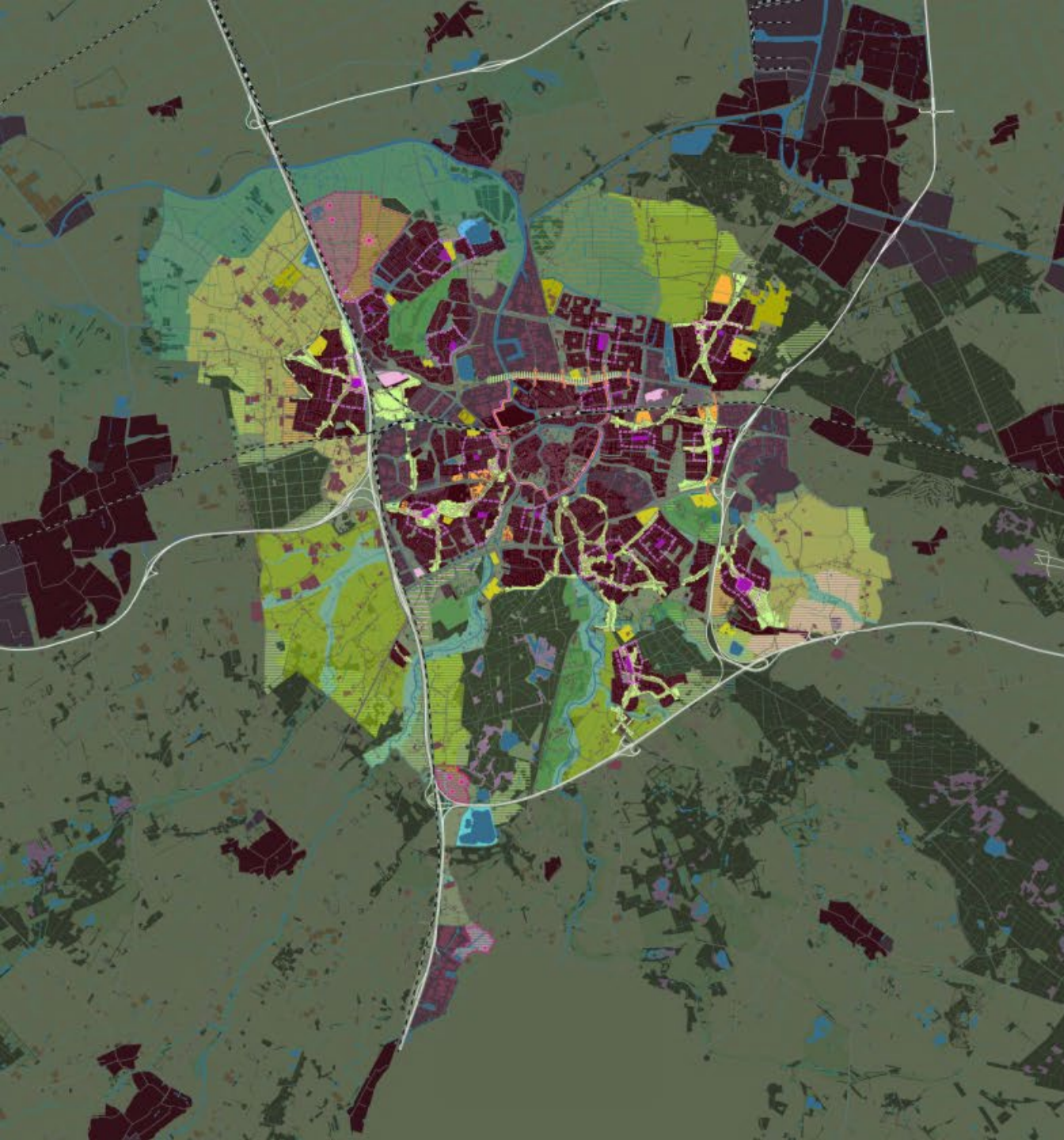

Maatregelen, buitengebied

- zonnecollectorvelden (zonthermie)
- energieopslag (zonthermie)
- geothermiebronnen
- windenergie (naast huidige plannen wellicht nog aanvulling)
- bosaanplant

Resultaat, de kern

- TVW nog niet klaar: generiek overzicht maatregelen opgenomen
- Rol gemeente: de realisatie van deze voorzieningen zo goed als mogelijk faciliteren
- Belang zonthermie en energieopslag
- Grootschalige duurzame energieopwek: 50% participatie
- Transformaties: in één keer goed
- Zongericht verkavelen en bouwen
- TCO denken
- Bosaanplant

Legenda Veerkrachtig Breda

Gewenste Ontwikkelingsrichting:

Aantrekkelijke vestigingsplek

- Centrumontwikkeling (zie perspectief voor het centrum)
- Nieuwe woongebieden
- Zoekgebied nieuwe woongebieden
- Nieuwe werkterreinen
- Zoekgebied nieuw werkterrein
- Zoekgebied nieuwe werkterreinen in combinatie met nieuwe natuur
- Beperkte versterking van de horeca mogelijk

Vitale gemeenschap

- Vitale winkelcentra
- Voorzieningen en werk nabij
- Veelzijdige historische linten
- Sportvoorziening met een lokale ontmoetingsfunctie
- Sportvoorziening met een regionale ontmoetingsfunctie
- Zwemplas voor ontmoeten en bewegen
- Zoekgebied zwemplas voor ontmoeten en bewegen
- Aanpak noordelijke rondweg
- Wijk-wijk- en wijk-buitengebiedverbindingen
- Beleving erfgoed versterken

Duurzame omgeving

- Vernatting en natuurontwikkeling in polders en beemden
- Herstel beekdalen
- Kleinschalig landschap versterken
- Historisch landgoederenlandschap versterken
- Kringlooplandbouw
- Nieuw bos
- Zoekgebied uitbreiding bossen
- Zoekgebied landschappelijke inpassing windturbines
- Zoekgebied zonthermie

Informatie

YouTube:

- [Korte film](#) (38 sec.)
- [Lange film](#) (5 min. 30 sec.)

Documenten:

- www.breda.nl/omgevingsvisie

Reacties:

- omgevingsvisie@breda.nl

Gemeente
Amsterdam

Energietransitie en Omgevingsvisie Amsterdam

Polderen in de polder

Rob Kemmeren,
14 april 2021

webinar Omgevingsvisie en Energietransitie

Georganiseerd door RHDHV

Vragen RHDHV

1. Duur van de presentatie is 10 à 15 minuten.
2. We zijn vooral benieuwd naar de **succesfactoren** en het **proces** hoe je deze bereikt hebt.
Ter inspiratie een paar vragen die je kan beantwoorden in de presentatie:
 - a. Hoe hebben jullie de Energietransitie integraal opgenomen in de Omgevingsvisie?
 - b. Met wat voor **proces** is jullie Omgevingsvisie tot stand gekomen?
 - c. Tegen welke zaken zijn jullie **aangelopen** tijdens het opnemen van de Energietransitie in de Omgevingsvisie?
 - d. Welke **tips** zou je aan andere gemeenten geven die nog aan de slag gaan met hun Omgevingsvisie?
3. Afsluiten met een aantal kort geformuleerde **take aways**.

Eerst even voorstellen:

- Rob Kemmeren, Gemeente Amsterdam, directie Ruimte en Duurzaamheid, Team Stad
- Directie = 400 fte, 20-30 per team
- Team stad: 25 fte, beleidsverantwoordelijk voor ruimtelijke sector. Omgevingsvisie is vlaggenschip.
- Mijn werkzaamheden:
 - Omgevingsvisie Amsterdam, ihb duurzaamheid.
 - Omgevingsvisie Weesp, idem dito

=> Presentatie: vergelijk proces in Amsterdam en Weesp, nadruk op Amsterdam.

Gemeente
Amsterdam

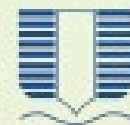

Ontwerp
**Omgevingsvisie
2050**

**Een menselijke
metropool**

OMGEVINGSVISIE WEESP 2050

EEUWENOUDE EN
TOEKOMSTVAST

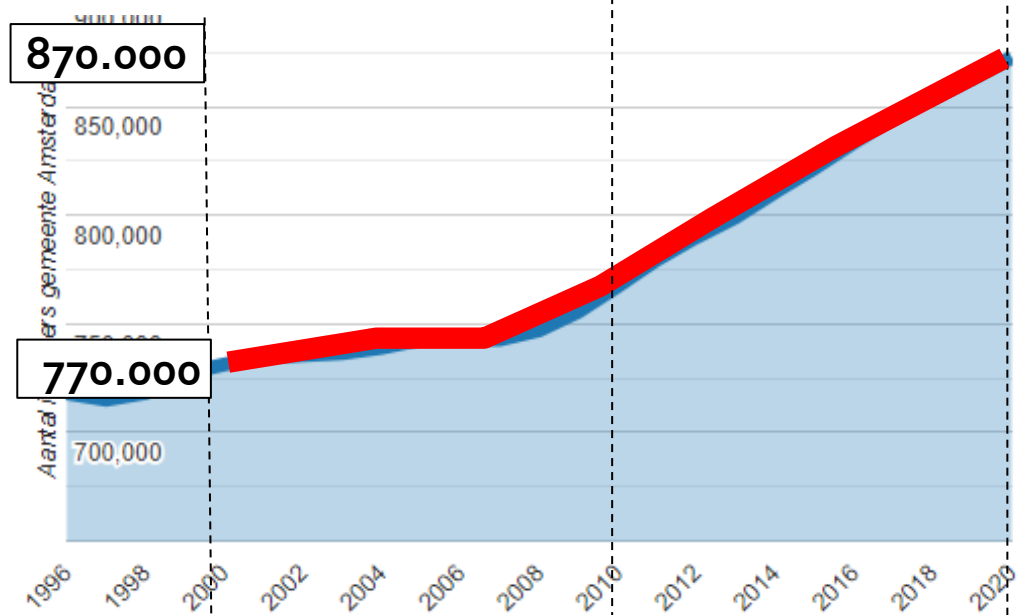

Ontwerp
Vrijgegeven door het College van B&W
Januari 2021

Wordt opgenomen als bijlage

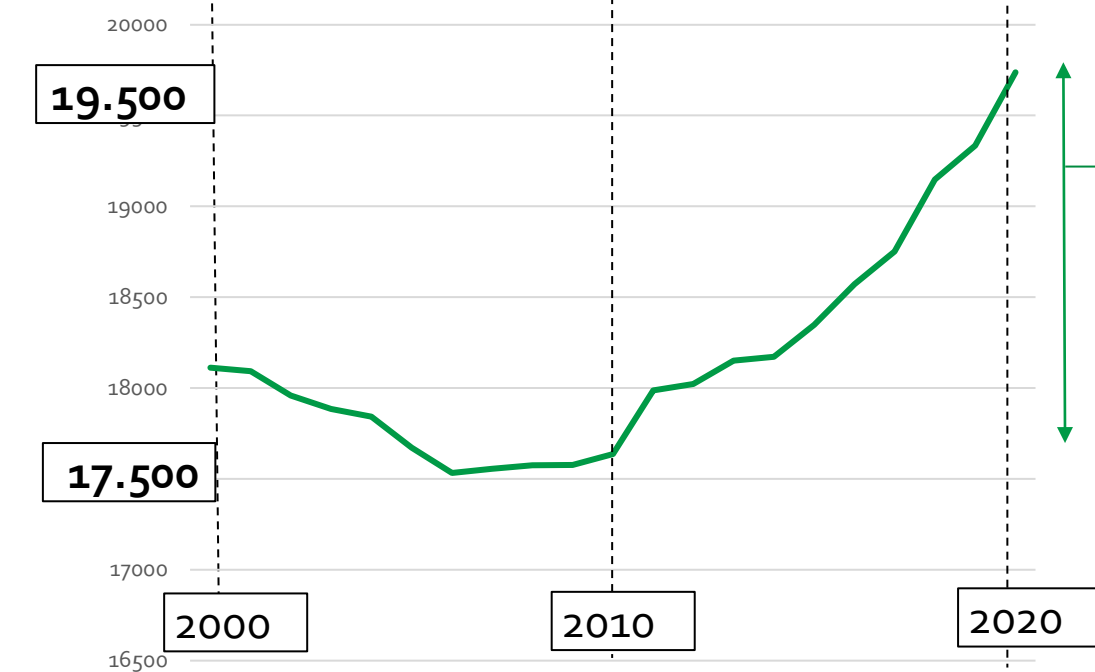
Inwoners:

Amsterdam: + 10.000 / jaar

• 2010 – 2020: 100.000 inw

• 2020 – 2050: + 300.000 inw; en:
200.000 arbeidsplaatsen enz, enz,.

Weesp: +200 / jaar

• 2010- 2020: 2.000 inw

• 2020 - 2040: Groei tot > 25.000.
Sterk afhankelijk van eenmalige
besluiten (bv Weesperluis)

OMGEVINGSVISIE AMSTERDAM

I - VISIE: Analyse – Visie - Vijf strategische keuzes

Meerkernige ontwikkeling; Groei binnen grenzen; Duurzaam gezond en bewegen; Rigoreus vergroenen; Samen stadmaken.

II – WAAR: Ruimtelijke uitwerking:

- Metropool – Agglomeratie - Stadsdelen;
- Fasering
- (H7: kaarten, oa met zoekgebieden)

III – WAT: Beleidsagenda in zes ambities

Inclusief, duurzaam (H13 klimaatneutraal, klimaatadaptief, circulair), vitaal, gezond, leefbaar, compact.

IV – HOE

Doorwerking in organisatie en samenwerking - OER

Amsterdam: klimaatneutraal

Doelstellingen klimaatneutraal:

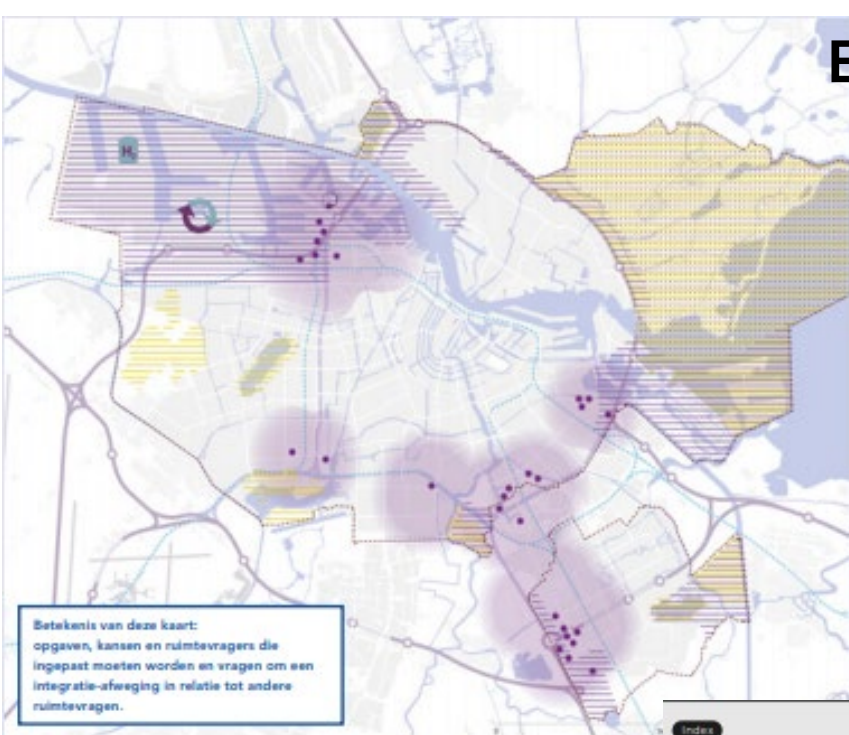
- Vier paden: (1) gebouwde omgeving (2) mobiliteit (3) elektriciteit en (4) haven.
- Wind: + 50 MW windenergie in zeven zoekgebieden;
- Zon: alle geschikte daken benutten, 640 ha = 6,4 km²;
- Warmte: gasloos 2040;
- Haven: aanlandpunt van wind op zee ('batterij van de stad').
- AEB 'als grote onbekende'.

(Gevoelsmatige) samenhang met:

- Infrastructuur (E, G, W)
- Circulair, houtbouw
- Klimaatadaptatie

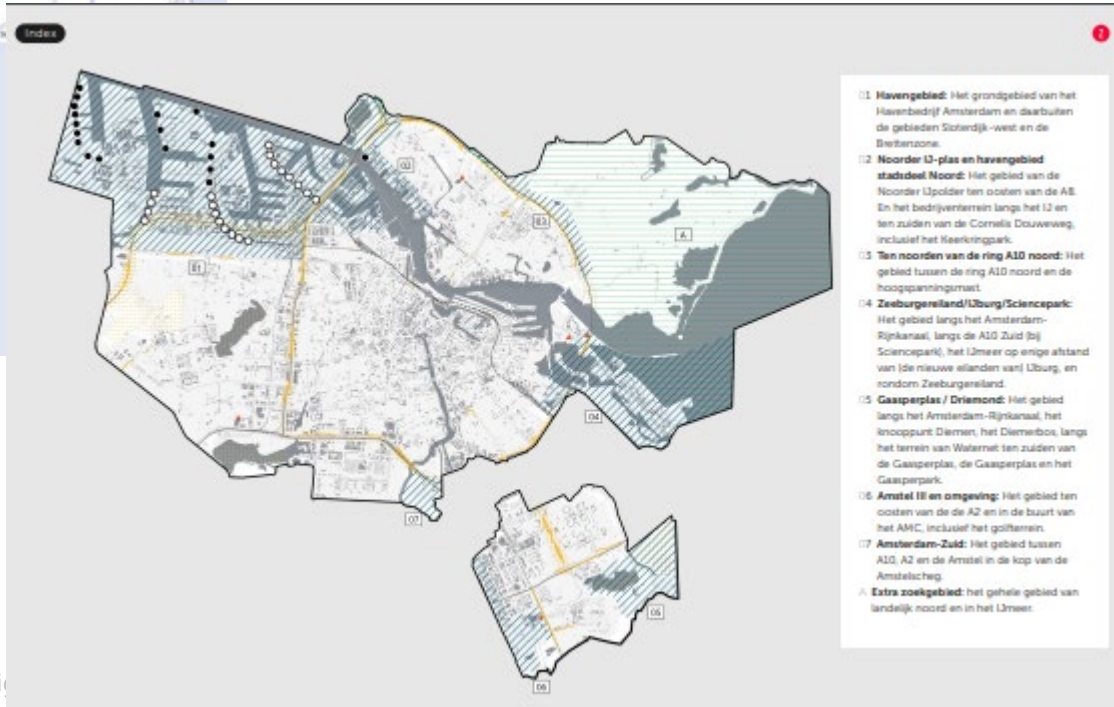
Energietransitie in OVA en RES

<p>Energie</p> <ul style="list-style-type: none"> zoekgebied windenergie op Amsterdams grondgebied reserve zoekgebied windenergie op Amsterdams grondgebied extra zoekgebied zonne-energie op Amsterdams grondgebied warmtebron: datacenters potentieel verwarmingsgebied datacenters circulaire hub energiehub Herweg hub energieopslag 	<p>Verbindingen</p> <ul style="list-style-type: none"> openbare weg met afslag spoorlijn <p>Algemeen</p> <ul style="list-style-type: none"> gemeentegrens Amsterdam bebouwing agglomeratie water
---	--

RES,
<https://energieregionhz.nl/app/uploads/2020/04/Kaart-NHZ-Amsterdam-incl-zoekgebieden.pdf>

OVA, pag 116

Proces Omgevingsvisie en Energietransitie

Proces Omgevingsvisie

- Eensgezindheid over opzet OVA was complex en duurde lang.
- Proces en inhoud: gaandeweg weet iedereen elkaar te vinden.
- Tekstschrijvers versus kaartmakers
- klimaatneutraal: hoge ambities
- Geen overzicht van de consequenties KN, igg overzicht was niet breed bekend (zie sheet infra);

Proces RES

- RES-NHZ is leidend, omgevingsvisie neemt over (zie sheet OV- RES)
 - Amsterdam: eigenstandig;
 - Weesp: onderdeel GenV.
- Voortdurende interactie tussen RES en OVA, ambtelijke en bestuurlijk;
- Grote verschillen A'dam - Weesp: schaalgrootte, complexiteit en politieke samenstelling college.

Infra

Stroomverbruik: verviervoudiging

- Ca 30% groei stad, maar verviervoudiging E-gebruik.
- Groei vd stad;
- Warmtetransitie (warmtenet, all electric);
- Elektrisch autorijden;
- Datacentra;
- Piekvraag bepaalt vormgeving net. → Forse ruimteclaim van infrastructuur E-net (trafo-huisjes, onderstations).

Warmte

- Veel ruimte nodig tbv warmtenet, WKO's (bodem) en alternatieve bronnen.

Gas infra krijgt weinig aandacht

OVA - RES

Doelstellingen:

- Algemeen. RES stelt doelstellingen, OV neemt over, maar abstracter en nog ruimte voor verdere afweging.
- Amsterdam: doelstelling RES overgenomen in OVA
 - Maar: worden doelstellingen gehaald? Gaat OVA niet over!
- Weesp: doelstelling in OV aangepast. KN staat nog als richting, maar concreet jaartal is losgelaten.

Wind

- Amsterdam: in OVA, maar veel zienswijzen tegen wind
- Weesp: Raad schrapt alle zoekgebieden. Wethouder treedt af, en nauwelijks zienswijzen.

Participatie

- Amsterdam: veel voorlichting, maar bevolking voelt zich niet gehoord.
- Weesp: Raad neemt zelf initiatief met moties, aangespoord door bevolking
- Democratie werkt (al is de uitkomst niet altijd wat beleidsmakers willen)

=> Het waait altijd in de polder. Ruimtelijke ordening is polderen. Dus: polderen in de polder.

Take-aways

- OVA – RES: Energietransitie is polderen.
- Het komt altijd goed.
- Overeenstemming over hoofdlijnen in begin van proces;
- Doelstelling KN is mega groot;
- Democratie is een breekbaar vaasje, en bureaucratie ook.

Heeft u vragen, aanvullingen, inzichten of een verzoek?
Voor meer informatie neem contact met ons op.

Gemeente Meijerijstad: Wouter-Jan Oosten

Gemeente Breda: Pieter Klep

Gemeente Amsterdam: Rob Kemmeren

Aan de slag met de
Omgevingswet

Royal
HaskoningDHV
Enhancing Society Together

Aan de Slag met de Omgevingswet:

Irma Dekker
(irma.dekker@minbzk.nl)

Jelle Troelstra
(jelle.troelstra@minbzk.nl)

Royal HaskoningDHV:

Clim Sorée
(clim.soree@rhdhv.com)

Maarten Wansink
(maarten.wansink@rhdhv.com)